

DEL II

EUROPOLANSTÄLLDAS BEFATTNINGAR MED HEMLIGA UPPGIFTER

BAKGRUNDEN TILL VÅRA FÖRSLAG

16 Utredningens uppdrag och arbete

16.1 Uppdraget

Vårt uppdrag enligt regeringens kommittédirektiv Genomförande av dataskyddsrambeslutet (dir. 2010:17) den 25 februari 2010 och tilläggsdirektiv (dir. 2010:112) den 21 oktober 2010, framgår av del I, kap. 1.1 ovan. Direktiven återges i sin helhet i bilaga 1 och 2.

16.2 Utredningens arbete

Hur utredningen har genomfört sitt arbete har beskrivits i del I, kap. 1.2 ovan.

17 Europol och Europolrådsbeslutet

17.1 Allmänt om Europol

Europol är Europeiska unionens gemensamma polisbyrå och utgör en del av det polisiära samarbetet i unionen. Europol är en myndighet för behandling och analys av underrättelser om allvarlig och gränsöverskridande brottslighet inom EU. Syftet med Europol är att förbättra effektiviteten hos de behöriga nationella myndigheterna och förbättra deras inbördes samarbete i den förebyggande och brottsbekämpande verksamheten.

17.1.1 Historik

Europols verksamhet grundas på Europolkonventionen som öppnades för undertecknande år 1995. Sverige tillträdde konventionen år 1997. Europols verksamhet inleddes år 1999.

Den 1 januari 2010 upphörde Europolkonventionen att gälla och ersattes av Europolrådsbeslutet (antaget av Europeiska rådet för rättsliga och inrikes frågor, RIF-rådet, den 6 april 2009 genom dess beslut om inrättande av Europeiska polisbyrån, Europol). Genom rådsbeslutet förändrades den rättsliga grunden för Europols verksamhet och Europol fick ställning som EU-myndighet. I samband härmed gjordes också en del sakliga förändringar, bl.a. av Europols mandat samt bestämmelser om informationsbehandling och dataskydd.

Att Europol numera är en EU-myndighet innebär att verksamheten finansieras av EU:s budget och att Europols anställda omfattas av EU:s personalregler.

De allmänna ramarna för Europols verksamhet bestäms i Fördraget om EU:s funktionssätt, EUF-fördraget. Enligt fördraget ska Europols funktion och verksamhet regleras genom förordning-

ar. Fram till dess att ministerrådet och Europaparlamentet beslutat om nya förordningar gäller Europolkonventionens bestämmelser.

17.1.2 Behörighet och arbetsformer

Europol är en juridisk person med egen rättskapacitet som får ingå internationella avtal inom ramen för sin behörighet och sina uppgifter.

Europols behörighet omfattar enligt Europolradsbeslutet organiserad brottslighet, terrorism och vissa andra former av allvarlig brottslighet som rör två eller flera medlemsstater på ett sådant sätt att det krävs en gemensam åtgärd från medlemsstaternas sida på grund av brottslighetens omfattning, betydelse och följder.

Exempel på brottslighet som omfattas av behörigheten är grova narkotikabrott och gränsöverskridande handel med barn som utnyttjas sexuellt.

Europol fungerar som en knutpunkt för utbyte av uppgifter mellan medlemsstaterna. Medlemsstaterna tillhandahåller Europol uppgifter främst ur sina nationella polisregister. Dessa uppgifter sammanställs och bearbetas samt kompletteras i vissa fall med uppgifter från annat håll. Uppgifterna analyseras sedan hos Europol. Underrättelser går tillbaka till medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter som härigenom får ett bättre underlag för sin operativa verksamhet. Härutöver stöder Europol medlemsstaterna med rådgivning och fördjupade specialkunskaper vid utredningar och tillhandahåller även strategiska underrättelser för att främja operationer i medlemsländerna m.m.

17.1.3 Organisation och olika anställningsformer

Ledningen

Europols övergripande ledning handhas av en styrelse medan dess dagliga verksamhet leds av en direktör. Europols huvudkontor ligger i Haag i Nederländerna.

Nationella enheter

I varje medlemsstat finns en nationell enhet som är förbindelselänk mellan Europol och medlemsstaten. Den nationella enheten har till huvudsaklig arbetsuppgift att förse Europol med uppgifter från de nationella polisregistren eller motsvarande som ska överlämnas till Europols olika dataregister. De nationella enheterna tar även emot uppgifter som kommer från Europol och vidarebefordrar dem till behöriga nationella myndigheter. De anställda vid de nationella enheterna följer respektive medlemslands författningar.

I Sverige är Rikspolisstyrelsen sådan nationell enhet.

Nationella sambandsmän i Europol

Vid Europols huvudkontor arbetar särskilda *sambandsmän* som är utsända från respektive medlemsland.

Sambandsmännen har till uppgift att praktiskt genomföra informations- och underrättelseutbytet mellan Europol och de nationella enheterna samt att samverka med Europols tjänstemän i bl.a. analysarbetet.

Sambandsmännen är inte anställda av Europol utan är utskickade från medlemsländerna och lyder under sitt medlemslands nationella enhet.

De arbetar därigenom under respektive medlemslands nationella lagar och regler.

Sverige har för närvarande tre sambandsmän vid Europol, två från polisen och en från Tullverket.

Sambandsmännen har s.k. tjänstepass utfärdade av Utrikesdepartementet. Tjänstepasset ger immunitet under tjänstetid, men inte under fritid.

Europeiska tjänstemän i Europol

Inom Europol finns även personal som är direkt anställd av Europol (*Europoltjänstemän*). Det är fråga om experter och analytiker inom olika områden, såsom exempelvis kriminalunderrättelse- och analysverksamhet. Tjänstemännen bearbetar och analyserar bl.a. den information som kommer in till Europol från medlemsländerna och andra källor.

Eftersom dessa Europoltjänstemän är anställda av Europol, arbetar de under EU:s särskilda bestämmelser och är inte knutna till medlemsländernas regler.

Tjänstemännen lyder under EU:s allmänna tjänsteföreskrifter med vissa undantag. Undantagen gäller främst när Europol-tjänstemän verkar utanför Europa och i andra länder (t.ex. i s.k. gemensamma utredningsgrupper – JIT).

VÅRA ÖVERVÄGANDEN

18 Tystnadsplikt m.m.

18.1 EU:s bestämmelser

18.1.1 Europolrådsbeslutet

Artikel 41 i Europeiska rådets beslut den 6 april 2009 om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol) innehåller följande bestämmelser angående *diskretion och tystnadsplikt*.

1. Ledamöterna i styrelsen, direktören, de biträdande direktörerna, Europols anställda och sambandsmännen ska avhålla sig från varje handling och varje uttalande som skulle kunna skada Europols anseende eller dess verksamhet.

2. Ledamöterna i styrelsen, direktören, de biträdande direktörerna, Europols anställda och sambandsmännen samt varje annan person, som uttryckligen har ålagts diskretions- och tystnadsplikt, får inte till någon obehörig person eller till allmänheten sprida sakförhållanden eller upplysningar som kommer till deras kännedom i deras tjänsteutövning eller vid utövandet av deras verksamhet. Detta gäller inte för sakförhållanden eller upplysningar som är för obetydliga för att omfattas av sekretesskrav. Diskretions- och tystnadsplikten ska kvarstå även efter att de har avslutat sin tjänst, sitt anställningsavtal eller sin verksamhet. Den särskilda skyldighet som avses i första meningen ska meddelas särskilt av Europol, varvid de rättsliga följderna av en överträdelse ska påpekas. Meddelandet ska vara skriftligt.

3. Ledamöterna i styrelsen, direktören, de biträdande direktörerna, Europols anställda och sambandsmännen samt andra personer som är underkastade den skyldighet som anges i punkt 2 får inte utan hänvändelse till direktören eller, om det rör sig om direktören, till styrelsen, avlägga vittnesmål i eller utom domstol eller uttala sig om de uppgifter som har kommit till deras kännedom i deras tjänsteutövning eller vid utövandet av deras verksamhet.

Styrelsen, eller i förekommande fall direktören, ska kontakta domstol eller annan behörig myndighet för att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas enligt den nationella lagstiftning som är tillämplig på den berörda myndigheten.

Sådana åtgärder kan vidtas antingen för att närmare regler för vittnesmål ska fastställas för att säkerställa att sekretess bibehålls för uppgifterna eller, om den nationella lagstiftningen så tillåter, för att vägra utlämnande av uppgifter i den mån det krävs för att skydda Europols eller en medlemsstats intressen.

Om det enligt en medlemsstats lagstiftning finns en rätt att vägra vittna, ska personer som avses i punkt 2 som kallats att vittna vara skyldiga att skaffa tillstånd att vittna. Tillståndet ska beviljas av direktören eller, om det är denne som är kallad att vittna, av styrelsen. Om en sambandsman kallas att vittna med anledning av uppgifter denne mottagit från Europol, får tillståndet inte ges förrän den medlemsstat som sändt den berörde sambandsmannen har givit sitt samtycke till detta. Skyldigheten att ansöka om tillstånd att vittna ska kvarstå även efter att de har avslutat sin tjänst, sitt anställningsavtal eller sin verksamhet.

När det finns en möjlighet att vittnesmålet kan komma att omfatta information och underrättelser som en medlemsstat har överfört till Europol eller som tydligt rör en medlemsstat, ska denna medlemsstats synpunkter inhämtas innan tillståndet beviljas.

Tillstånd att vittna får vägras endast i den mån det är nödvändigt för att skydda överordnade skyddsvärda intressen för Europol eller den eller de berörda medlemsstaterna.

4. Varje medlemsstat ska behandla alla överträdelse av den diskretions- eller tystnadsplikt som avses i punkterna 2 eller 3 som överträdelse av skyldigheter i deras egen lagstiftning om tystnadsplikt eller skydd av sekretessbelagt material.

De ska säkerställa att dessa regler och bestämmelser är tillämpliga även på deras egna tjänstemän som i samband med sin tjänsteutövning har kontakt med Europol.

Enligt artikel 41.2 ovan får således Europols anställda och sambandsmännen samt andra som uttryckligen ålagts diskretions- och tystnadsplikt – ”inte till någon obehörig person eller till allmänheten sprida sakförhållanden eller upplysningar som kommer till deras kännedom i deras tjänsteutövning eller vid utövandet av deras verksamhet”.

I artikel 41.3 finns vidare bestämmelser som reglerar vad ”.. Europols anställda och sambandsmännen samt andra personer som är underkastade den skyldighet som anges i punkt 2..” har att rätta sig efter inför ett eventuellt avläggande av vittnesmål i eller utom domstol eller uttalande om de uppgifter som har kommit till deras kännedom i deras tjänsteutövning eller vid utövandet av deras verksamhet.

I artikel 41.4 första stycket anges att medlemsstaterna ska behandla alla överträdelse av diskretions- eller tystnadsplikten

enligt artiklarna 41.2 och 41.3 som överträdelse av skyldigheter i staternas egen lagstiftning om tystnadsplikt eller skydd av sekretessbelagt material.

I artikel 41.4 andra stycket anges vidare att medlemsstaterna ska säkerställa att dessa regler och bestämmelser är tillämpliga även på deras egna tjänstemän som i samband med sin tjänsteutövning har kontakt med Europol.

18.1.2 Övriga EU-bestämmelser

Immunitet och privilegier

Av artikel 12 a) i protokollet om Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier framgår följande angående tjänstemän och anställda i Europeiska gemenskaperna.

Inom varje medlemsstats territorium och oberoende av statstillhörighet skall tjänstemän och övriga anställda i gemenskaperna

a) åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden vad avser handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden, *om inte annat följer av bestämmelserna i de fördrag som dels behandlar reglerna för tjänstemännens och de anställdas ansvar gentemot gemenskaperna*, och dels domstolens behörighet att döma i tvister mellan gemenskaperna och deras tjänstemän och övriga anställda; de skall åtnjuta denna immunitet även efter det att deras uppdrag har upphört,

Från dessa regler om immunitet och privilegier har därefter gjorts undantag för Europoltjänstemän som tjänstgör i operativ verksamhet, särskilt gemensamma utredningsgrupper (jfr förslag till Rådets förordning – EG, Euratom – om ändring av förordning – Euratom, EKSG, EEG – nr 549/69 om fastställande av de grupper av tjänstemän och övriga anställda i Europeiska gemenskaperna som ska omfattas av bestämmelserna i artikel 12, artikel 13 andra stycket samt artikel 14 i protokollet om immunitet och privilegier för Europeiska gemenskaperna).

För att undantag från reglerna om immuniteten ska gälla krävs alltså bestämmelser i fördrag som anger annat.

EUF-fördraget

I artikel 339 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) anges följande sekretessbestämmelser.

Medlemmarna av unionens institutioner, medlemmarna av kommittéer samt tjänstemän och övriga anställda i unionen ska, även efter det att deras uppdrag upphört, vara förpliktade att inte lämna ut upplysningar som omfattas av tystnadsplikt, särskilt uppgifter om företag, deras affärsförbindelser eller deras kostnadsförhållanden.

Bestämmelserna i fördraget får anses medföra att ovannämnda regler om immunitet inte är gällande.

Interna tjänsteföreskrifter

För anställda vid de olika EU-organen gäller även interna tjänsteföreskrifter, av vilka framgår att tjänstemännen har rätt till yttrandefrihet med hänsyn tagen till principer om lojalitet och opartiskhet.

Tjänsteföreskrifter för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna – förordningen nr 31 (EEG), nr 11 (EKSG) om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen – innehåller följande artiklar om tystnadsplikt och yttrandefrihet.

Artikel 17

1. En tjänsteman får inte utan tillstånd lämna ut information som han fått tillgång till i tjänsten, om inte denna information redan har offentliggjorts eller är tillgänglig för allmänheten.
2. Denna skyldighet skall åligga tjänstemannen även efter det att han har lämnat tjänsten.

Artikel 17 a

1. En tjänsteman har rätt till yttrandefrihet, med vederbörlig hänsyn till principerna om lojalitet och opartiskhet.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 12 och 17 skall en tjänsteman i förväg underrätta tillsättningsmyndigheten om han avser att offentliggöra eller låta offentliggöra, ensam eller tillsammans med andra, texter som har samband med gemenskapernas verksamhet.

Om tillsättningsmyndigheten kan visa att texten allvarligt kan skada gemenskapernas legitima intressen skall den skriftligen inom 30 arbetsdagar efter underrättelsen informera tjänstemannen om sitt

beslut. Om inget sådant beslut har meddelats inom den tiden skall tillsättningsmyndigheten anses inte ha haft några invändningar.

Enligt ovan nämnda artikel finns en lagstadgad rätt till yttrandefrihet, visserligen med vederbörlig hänsyn till principerna om lojalitet och opartiskhet (artikel 17 a punkten 1).

En tjänsteman har vidare en skyldighet att inte agera eller uppträda på ett sätt som kan skada tjänstens anseende (artikel 12).

Tjänstemannen måste också, enligt artikel 17 a punkten 2 första stycket, informera sin myndighet om att han eller hon avser att publicera något, även om ett tidigare krav på uttryckligt tillstånd nu har tagits bort. Enligt artikel 17 a punkten 2 andra stycket måste myndigheten meddela ett negativt beslut för att publiceringen ska stoppas. Myndigheten måste i sammanhanget visa att en publicering *allvarligt* kan skada unionens intressen.

Bestämmelsen om tystnadsplikt (artikel 17) stadgar att information får lämnas ut under vissa förutsättningar (tillstånd krävs). Information som redan har offentliggjorts eller är tillgänglig för allmänheten får lämnas ut utan sådant tillstånd.

Reglerna om s.k. whistleblowing innebär både en skyldighet och en rättighet att rapportera oegentligheter (art. 21 a, 22 a och 22 b). De innebär dock inte att det är tillåtet att vända sig till någon utanför institutionerna om man misstänker korruption eller andra allvarliga oegentligheter. Om man gör det riskerar tjänstemannen disciplinära påföljder såsom t.ex. avsked – även om anklagelserna visar sig befogade.

Sanktioner inom EU

Gemenskapsrättsliga sanktioner, såsom disciplinära åtgärder enligt tjänsteföreskrifterna (varning, degradering, avstängning från tjänsten eller förlust av ålderspension) samt avskedande, finns endast gentemot dem som är anställda inom gemenskapen.

Bortsett från tjänstemännens disciplinansvar saknar EU-rätten föreskrifter om påföljder för åsidosättande av tystnadsplikt.

Frågan som därvid uppstår är huruvida den som bryter mot sekretessbestämmelsen i artikel 339 i EUF-fördraget kan dömas för brott enligt medlemsstaternas egna straffbestämmelser.

Från gemenskapens sida förväntas att varje medlemsstat beivrar de brott mot tystnadsplikten som dess medborgare begår (jfr

Statskontoret 2000:3 s. 62 *Öppenhet och insyn i myndigheternas EU-arbete*).

I sammanhanget kan också noteras att i artikel 194 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget) anges följande.

Ledamöterna och medlemmarna av gemenskapens institutioner, medlemmarna av kommittéerna, gemenskapens tjänstemän och övriga anställda samt alla andra personer, som antingen i tjänsten eller genom sina offentliga eller privata förbindelser med gemenskapens institutioner eller anläggningar eller med de gemensamma företagen skaffar sig eller får vetskap om sådana faktiska förhållanden, upplysningar, kunskaper, dokument eller föremål vilka är sekretessbelagda med stöd av bestämmelser som utfärdats av en medlemsstat eller någon av gemenskapens institutioner, är skyldiga att även efter det att deras tjänst eller förbindelser har upphört, bevara sekretessen gentemot alla obehöriga personer samt allmänheten.

Varje medlemsstat skall betrakta ett åsidosättande av denna skyldighet som ett brott mot statens sekretessregler; staten skall därvid både i sakligt hänseende och när det gäller behörigheten tillämpa sina rättsregler om brott mot statens säkerhet eller om brott mot tystnadsplikt. Staten skall på begäran av varje berörd medlemsstat eller kommissionen väcka talan mot var och en under dess jurisdiktion som begår ett sådant brott.

Enligt andra stycket ovan (kursiverat) ska i detta fall varje medlemsstat uttryckligen betrakta ett åsidosättande av tystnadsplikten som ett brott mot statens egna sekretessregler.

18.2 Svensk rätt

18.2.1 Tryckfrihetsförordningen

Av den s.k. meddelarfrihetens princip, vilken är fastslagen i 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (TF), följer att det i viss mån är möjligt att lämna normalt sekretessbelagda uppgifter för publicering i tryckt skrift. Det avgörande är att uppgifterna lämnas för offentliggörande.

Av 2 kap. 1 § TF framgår att, till främjande av ett fritt meningsbyte och en allsidig upplysning, ska varje svensk medborgare ha rätt att ta del av allmänna handlingar.

Enligt 2 kap. 2 § TF får denna offentlighetsprincip begränsas endast om det anges i en särskild lag eller annan lag som den

hänvisar till. Den särskilda lag som åsyftas här är offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

18.2.2 Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Enligt 2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen gäller förbud för myndighet att röja eller utnyttja en uppgift enligt lagen, eller lag eller förordning som lagen hänvisar till.

Ett sådant förbud gäller också för en person som har fått kännedom om uppgiften genom att för det allmännas räkning delta i en myndighets verksamhet 1. på grund av anställning eller uppdrag hos myndigheten, 2. på grund av tjänsteplikt eller 3. på annan liknande grund.

18.2.3 20 kap. 3 § brottsbalken

Brott mot tystnadsplikten är kriminaliserat enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Bestämmelsen har följande lydelse.

Röjer någon uppgift, som han är pliktig att hemlighålla enligt lag eller annan författning eller enligt förordnande eller förbehåll som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller utnyttjar han olovligen sådan hemlighet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för brott mot tystnadsplikt till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som av oaktsamhet begår gärning som avses i första stycket, dömes till böter. I ringa fall skall dock ej dömas till ansvar.

I nämnda bestämmelse är det således kriminaliserat när någon röjer en uppgift som han eller hon är förpliktad att hålla hemlig ”..enligt lag eller annan författning eller enligt förordnande eller förbehåll som har meddelats med stöd av lag eller annan författning..”

Med hänsyn till den inom straffrätten rådande legalitetsprincipen torde det vara svårt att tillämpa denna straffbestämmelse på den tystnadsplikt som föreskrivs i en EU-rättslig fördragsregel eller förordning. För svensk del begränsas vidare det straffrättsliga ansvaret för brott mot tystnadsplikten av meddelarfriheten. Någon meddelarfrihet tillämpas dock inte av EU:s institutioner, och ett EU-organ är därmed oförhindrat att efterforska vem som har lämnat ut hemliga uppgifter till massmedia (jfr Statskontoret 2000:3 s. 62, *Öppenhet och insyn i myndigheternas EU-arbete*).

18.2.4 2 kap. brottsbalken

Bestämmelserna i 2 kap. brottsbalken om tillämpligheten av svensk lag förutsätter att det föreligger en gärning som enligt svensk lag är ett brott.

Bestämmelserna avser att avgöra huruvida svensk lag är tillämplig och svensk domstol kompetent beträffande brottet, dvs. en fråga som kan kallas frågan om den svenska kompetensen (NJA II 1962 s. 51).

2 kap. 2 § brottsbalken innehåller regler för brott utom riket och har följande lydelse.

För brott som begåtts utom riket döms efter svensk lag och vid svensk domstol, om brottet begåtts

1. av svensk medborgare eller av utlänning med hemvist i Sverige,
2. av utlänning utan hemvist i Sverige, som efter brottet blivit svensk medborgare eller tagit hemvist här i riket eller som är dansk, finsk, isländsk eller norsk medborgare och finns här, eller
3. av annan utlänning som finns här i riket och på brottet enligt svensk lag kan följa fängelse i mer än sex månader.

Första stycket gäller inte, om gärningen är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten eller om den begåtts inom område som inte tillhör någon stat och enligt svensk lag svårare straff än böter inte kan följa på gärningen.

I fall som avses i denna paragraf får inte dömas till påföljd som är att anse som strängare än det svåraste straff som är föreskrivet för brottet enligt lagen på gärningsorten.

De inskränkningar av svensk domsrätt som anges i andra och tredje styckena gäller inte för brott som avses i 6 kap. 1–6 §§, 8 § tredje stycket och 12 § eller försök till sådana brott, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år. Inte heller gäller inskränkningarna för brott som avses i 4 kap. 1 a § eller 16 kap. 10 a § första stycket 1 och femte stycket eller försök till sådana brott.

Huvudreglerna beträffande brott som begåtts utom riket framgår av 2 § ovan. Enligt första stycket i nämnda paragraf omfattar den svenska kompetensen, i enlighet med den s.k. personalitetsprincipen, i princip alla av svensk medborgare begångna brott. Med svensk medborgare jämställs härvid bl.a. utlänning med hemvist i Sverige.

Av andra stycket i samma paragraf framgår huvudregeln om kravet på dubbel straffbarhet, dvs. att en av förutsättningarna för att kunna lagföra brott i Sverige är att gärningen inte är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten.

I paragrafens tredje stycke finns en bestämmelse som innebär att även om gärningen är straffbar på gärningsorten, får den svenska domstolen inte döma till hårdare straff än vad som maximalt kan utdömas enligt straffskalan för gärningen på gärningsorten.

19 Tillägg i svensk rätt

19.1 Jämförelse mellan Europolradsbeslutet och svensk rätt

19.1.1 Anställda i Sverige och sambandsmän

På sätt som anges i 17 och 18 kap. ovan reglerar bestämmelserna i 2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tystnadsplikten angående uppgifter för vilka sekretess gäller samt innehåller 20 kap. 3 § brottsbalken de straffbestämmelser som är aktuella vid brott mot denna tystnadsplikt,

- *dels* för anställda vid de *nationella enheterna*, dvs. offentligt anställda i Sverige vid deras befattning med uppgifter från Europol,
- *dels* för *nationella sambandsmän i Europol*, dvs. de särskilda *sambandsmän* som är utsända från Sverige och arbetar vid Europolis huvudkontor.

Regeringen har i proposition 2008/09:14 s. 39; *Godkännande av rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europol)* anfört att vad gäller ovannämnda kategorier av tjänstemän får Sverige anses leva upp till de krav på tystnadsplikt – och kravet på sanktioner vid brott mot denna – som ställs i rådsbeslutet.

Frågan om tystnadsplikten m.m. för dessa tjänstemän är inte föremål för vår prövning (jfr vårt kommittédirektiv 2010:17 s. 6).

19.1.2 Europoltjänstemän

Vad avser den personal som är direkt anställd av Europol (*Europoltjänstemän*) är situationen inte densamma som den som har redogjorts för ovan i avsnitt 19.1.1.

Regeringen har i samband med tidigare lagstiftningsärenden om genomförande av Europolkonventionen (prop. 1996/97:164 s. 53; *Europol*) anfört att det finns ett område inom vilket sekretess och tystnadsplikt råder enligt Europolkonventionen som inte har direkt motsvarighet i svenska regler om sekretess och tystnadsplikt, men inom vilket Sverige som medlemsstat har åtagit sig att lagföra brott mot detsamma. Enligt regeringen borde frågan övervägas i annat lämpligt sammanhang.

I prop. 2008/09:14 s. 39 har vidare anförts att den aktuella artikeln 41.4 i rådsbeslutet i sin helhet är överensstämmande med vad som gäller enligt Europolkonventionen. I propositionen framhålls vidare att vid förhandlingarna om rådsbeslutet framkom inga särskilda diskussioner rörande artikeln. Regeringen betonar även här att ”..frågan med anknytning till Europolanställdas befattningsarbete med hemliga uppgifter bör övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet”.

19.1.3 Behov av särskilda regler?

Som ovan nämnts förväntas från EU:s sida att varje medlemsstat beivrar de brott mot tystnadsplikten som dess medborgare begår.

Frågan är därefter vilka regler i svensk rätt som finns för att kunna döma en svensk Europoltjänsteman (avsnitt 19.1.2 ovan) som bryter mot sekretessbestämmelsen i artikel 339 i EUF-fördraget, jämfört med artikel 41 i Europolrådsbeslutet, för brott mot tystnadsplikten.

Eftersom, som nämnts ovan i avsnitt 18.2.3, kriminaliseringen av brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken kräver en koppling till lag eller annan författning, eller ett förordnande eller förbehåll som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, medför detta i sin tur att Europoltjänstemännen – som är knutna till EU:s bestämmelser och som inte omfattas av svensk rätt i övrigt i dessa delar – ej heller kan anses omfattas av brottsbalkens bestämmelser ovan.

Vad avser första delen av vårt uppdrag enligt kommittédirektivet – ”att analysera om det finns behov av särskilda regler om Europolanställdas befattningsarbete med hemliga uppgifter för att Sverige ska leva upp till bestämmelserna i Europolrådsbeslutet” – kan vi således konstatera att så är fallet. De Europolanställda tjänstemännen (se avsnitt 19.1.2) omfattas inte av samma regler som de

som handhar Europolfrågor vid nationella enheten i Sverige eller sambandsmännen i Europol. För att svensk rätt ska anses motsvara de krav som ställs i artikel 41.1 i Europolrådsbeslutet (se avsnitt 19.1.1 ovan) krävs kompletteringar i svenska författningar.

Sammanfattningsvis är det således inte tillräckligt att frågorna regleras i ett rådsbeslut, utan detta måste också genomföras i svensk lagstiftning.

19.1.4 Utformningen av nya bestämmelser

Vårt förslag: En ny lag som reglerar svensk Europolanställds befattning med hemliga uppgifter införs. I lagen anges följande.

En svensk medborgare får inte obehörigen röja eller utnyttja en uppgift som han eller hon har fått kännedom om genom att delta i Europeiska polisbyråns (Europols) verksamhet på grund av anställning vid Europol.

Frågan är hur regler såvitt nu är ifråga ska utformas. *Antingen* krävs ett tillägg i 20 kap. 3 § brottsbalken så att denna regel även uttryckligen ska omfatta de här angivna Europoltjänstemännens hantering av uppgifter, *eller* också krävs införandet av en ny lag – som berör tystnadsplikt för anställda i Europol – vari det klagörs att svenska Europolanställda (Europoltjänstemännen) är underkastade motsvarande tystnadsplikt som gäller för de från Sverige utsända sambandsmännen i Europol.

Införandet av en sådan ny lagstiftning som anges i det sistnämnda alternativet, medför i sin tur att 20 kap. 3 § brottsbalken i sin nuvarande utformning – med sin hänvisning till ”lag eller annan författning” – även skulle komma att omfatta Europoltjänstemännens situation.

Reglerna i 2 kap. 2 § brottsbalken (se avsnitt 18.2.4 ovan) möjliggör en reglering av brott som begåtts utom riket, t.ex. i Europols huvudkvarter i Haag, Nederländerna.

Vi finner att det sistnämnda alternativet – att införa en ny lag – är att föredra framför ett tillägg i brottsbalkens regler.

Nästa fråga att ställa sig är vilka personer som ska omfattas av den nya bestämmelsen. I artikel 41.4 anges visserligen att medlemsstaterna ska behandla ”alla överträdelse” av den diskretions- och tystnadsplikt som anges i artikeln, som överträdelse av

skyldigheter i statens egen lagstiftning om t.ex. tystnadsplikt. Vi finner i denna del inte att det kan anses vara rimligt att svensk lagstiftning ska reglera överträdelse av tystnadsplikten av exempelvis en spansk medborgare bosatt i Bryssel. Sveriges skyldighet enligt artikeln kan, enligt vår mening, inte utsträckas längre än vad avser svenska medborgare.

Av artikel 41.2 framgår vidare att sakförhållanden eller upplysningar som kommit till Europoltjänstemännens kännedom i deras tjänsteutövning etc. inte får spridas till allmänheten eller till någon "obehörig person". I vårt förslag till ny lag anger vi därför att Europoltjänstemannen inte får "obehörigen röja eller utnyttja en uppgift". Denna utformning av lagen anser vi närmare följer svensk lagstiftningstradition. I sak torde inte föreligga någon skillnad mellan vårt förslag och artikelns innehåll i denna del. Vad som är att anse som obehörigen måste åligga Europol att visa och får prövas från fall till fall.

Vi föreslår därför införandet av en ny lag med följande bestämmelse.

En svensk medborgare får inte obehörigen röja eller utnyttja en uppgift som han eller hon har fått kännedom om genom att delta i Europeiska polisbyråns (Europols) verksamhet på grund av anställning vid Europol.

Av artikel 41.2 tredje meningen framgår att diskretions- och tystnadsplikten ska kvarstå även efter att personerna har avslutat sin tjänst, sitt anställningsavtal eller sin verksamhet.

Vår föreslagna lag ska därför omfatta personer som både är och har varit anställda vid Europol.

Eftersom bestämmelsen avser personer som är anställda av Europol finns inte anledning att reglera situationer som avser utlämnande av allmänna handlingar. Då bestämmelsen således enbart utgör en reglering av tystnadsplikt och inte en begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar enligt 2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen, krävs inte någon följdändring i offentlighets- och sekretesslagen.

DEL III

GEMENSAMMA ÖVERVÄGANDEN

20 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Våra förslag: Den nya lag – lagen (2011:000) om användningsbegränsningar vid behandling av personuppgifter vid polis-samarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen – som vi föreslår ska införas med anledning av anpassningen av svensk rätt till Rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (dataskyddsrambeslutet), den nya lag – lagen (2011:000) om Europolanställda svenska medborgares befattning med hemliga uppgifter – som vi föreslår ska införas med anledning av artikel 41 i Europeiska rådets beslut den 6 april 2009 om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europol), samt de ändringar och tillägg som vi föreslår i andra författningar, ska träda i kraft den 1 mars 2012.

Dataskyddsrambeslutets regler om förhållandet till tidigare antagna unionsakter föranleder ett klargörande i den av oss föreslagna nya lagen om användningsbegränsningar vid polis-samarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen, genom att i lagens övergångsbestämmelser anges att *avvikande användningsbegränsningar i tidigare beslutade EU-rättsakter ska gälla i stället för användningsbegränsningarna i denna lag.*

Några skäl att införa ytterligare övergångsbestämmelser föreligger inte.

Dataskyddsrambeslutet

Den nya lag – lagen om användningsbegränsningar vid behandling av personuppgifter vid polissamarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen – som vi föreslår ska införas med anledning av anpassningen av svensk rätt till Rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (dataskyddsrambeslutet), samt de ändringar och tillägg med anledning av anpassningen av svensk rätt till dataskyddsrambeslutet som vi föreslår i lagen (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister, polisdatalagen (2010:361), lagen (2005:787) om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet, lagen (2001:617) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården, lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet, lagen (2000:344) om Schengens informationssystem, lagen (1999:90) om behandling av personuppgifter vid Skatteverkets medverkan i brottsutredningar, lagen (1998:621) om misstankeregister, lagen (1998:620) om belastningsregister, förordningen (2006:937) om behandling av personuppgifter inom åklagarväsendet, förordningen (2003:188) om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen, förordningen (2001:682) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården, förordningen (2001:641) om registerföring m.m. vid Högsta förvaltningsdomstolen och kammarrätterna med hjälp av automatiserad behandling, förordningen (2001:640) om registerföring m.m. vid förvaltningsrätt med hjälp av automatiserad behandling, förordningen (2001:639) om registerföring m.m. vid allmänna domstolar med hjälp av automatiserad behandling, förordningen (1997:903) om register över förelägganden av ordningsbot, och förordningen (1997:902) om register över strafföreläggande, bör träda i kraft den 1 mars 2012.

Tidpunkten för ikraftträdandet har anpassats så att det sammanfaller med ikraftträdandet för polisdatalagen.

Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter

Med anledning av artikel 41 i Europeiska rådets beslut den 6 april 2009 om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europol) föreslår vi att en ny lag – lagen om Europolanställda svenska medborgares befattning med hemliga uppgifter – ska införas. Även denna lag bör träda i kraft den 1 mars 2012.

Övergångsbestämmelser

För att tydliggöra att avvikande användningsbegränsningar i tidigare beslutade EU-rättsakter ska gälla i stället för användningsbegränsningarna i den av oss föreslagna nya lagen om användningsbegränsningar vid behandling av personuppgifter vid polis-samarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen, föreslår vi att detta anges i lagens övergångsbestämmelser.

Vi gör härutöver bedömningen att övriga föreslagna ändringar och tillägg i nämnda lagar och förordningar, samt föreslagen ny lagstiftning, kan träda i kraft utan övergångsbestämmelser.

21 Konsekvenser av våra förslag

Vår bedömning: Förslagen kan väntas leda till vissa kostnadsökningar för det allmänna. Dessa kostnadsökningar bör finansieras inom befintliga budgetramar.

Förslagen torde inte i övrigt innebära några nämnvärt ökade kostnader eller andra konsekvenser.

Kommittéer som tillkallats på grund av ett regeringsbeslut och som har ett utredningsuppdrag ska enligt 14 och 15 §§ kommittéförordningen (1998:1474) genomföra konsekvensanalyser i skilda hänseenden beträffande de förslag som framställs. Vad som sägs i förordningen om kommittéer gäller också särskilda utredare. Om förslagen i ett betänkande påverkar kostnader eller intäkter för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda, ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet.

Om förslagen innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt ska dessa redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller landsting, ska kommittén eller utredaren föreslå en finansiering. Om förslagen i ett betänkande har betydelse för den kommunala självstyrelsen, ska konsekvenserna också i det avseendet anges i betänkandet.

Detsamma gäller när ett förslag har betydelse för brottsligheten och för det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Om ett betänkande innehåller förslag till nya eller ändrade regler ska förslagets kostnadsmässiga och andra konsekvenser anges i betänkandet.

I nedanstående konsekvensutredning har, enligt 15 a § kommittéförordningen, även tillämpats 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Dataskyddsrambeslutet

Syftet med Rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (dataskyddsrambeslutet) är att säkerställa en hög skyddsnivå för fysiska personers fri- och rättigheter när det gäller behandling av personuppgifter inom ramen för polisiärt och straffrättsligt samarbete. Detta är också utgångspunkten i den konsekvensbedömning som vi har gjort.

Vid bedömningen av konsekvenserna vid anpassningen av svensk rätt till dataskyddsrambeslutet, samt därtill hörande frågor, har vi – utöver bedömningen av ovan nämnda allmänna konsekvenser – i första hand övervägt om de författningar som införts som en följd av dataskyddsrambeslutet kan komma att medföra några administrativa och ekonomiska konsekvenser för de myndigheter som främst berörs av rambeslutet, dvs. Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, polisen, Skatteverket, allmänna domstolar, allmänna förvaltningsdomstolar, Tullverket, samt åklagarväsendet.

Som tidigare har nämnts (se del I, kap. 12) bedömer vi att märkning varifrån uppgifter härstammar är nödvändig för att reglerna i dataskyddsrambeslutet om t.ex. användningsbegränsningar ska kunna tillämpas på rätt sätt. Framtagandet av sådana system för märkning av uppgifter hos myndigheterna kan komma att innebära vissa kostnader. Kostnaderna torde dock inte vara så omfattande att de inte kan rymmas inom befintliga budgetramar.

Våra i betänkandet ovan angivna förslag till författningsändringar kan, enligt vår mening, främst komma att innebära vissa utökade arbetsuppgifter samt vissa förändrade rutiner vad gäller frågor om vidarebehandling och användningsbegränsningar vid personuppgiftsbehandling. Vi bedömer dock dessa utökade arbetsuppgifter m.m. som mindre omfattande. Kostnadsökningarna med anledning härav bedöms därför också kunna finansieras inom de befintliga budgetramarna.

Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter

Den av oss – med anledning av artikel 41 i Europeiska rådets beslut den 6 april 2009 om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol) – föreslagna nya regleringen vad gäller Europolanställdas tystnadsplikt, bedömer vi inte heller komma att innebära några väsentligt utökade arbetsuppgifter för myndigheterna m.m.

Kostnadsökningarna bedöms även i denna del kunna finansieras inom befintliga budgetramar.

Övriga konsekvenser

Vi har inte i övrigt funnit att de föreslagna författningsändringarna, varken vad gäller dataskyddsrambeslutet eller Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter, har några nämnvärda effekter på myndigheter eller enskilda. Förslagen leder inte heller till några negativa konsekvenser för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Ej heller i annat avseende medför utredningens förslag några sådana konsekvenser som föranleder särskild redovisning i betänkandet.

22 Författningskommentar

I våra överväganden i kapitel 7–15 samt 19–20 finns det kommentarer till de ändringar i lagar och förordningar som vi föreslår.

Vi anser det därför inte nödvändigt med särskilda författningskommentarer av traditionellt slag.

För att göra det lättare att återfinna de aktuella avsnitten i de allmänna övervägandena, återfinns nedan uppställningar med hänvisningar till rätt avsnitt.

22.1 Förslaget till lag om användningsbegränsningar vid behandling av personuppgifter vid polissamarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 §	12.3.5
2 §	12.3.5
3 §	12.3.5
4 §	12.5.6, 12.6
5 §	12.8
6 §	12.9
7 §	12.7
8 §	13.1.5
9 §	12.10
Punkt 2 i övergångs- bestämmelserna	14.6 samt 20

22.2 Förslaget till lag om Europolanställda svenska medborgares befattning med hemliga uppgifter

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
Ny lag	19.1.4

22.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
2 a §	15

22.4 Förslaget till lag om ändring i polisdatalagen (2010:361)

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 kap. 5 §	15
2 kap. 10 §	11.5.3

22.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:787) om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
2 a §	15
7 §	10.6.1
11 §	11.5.3
15 §(rubrik)	10.6.1

22.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:617) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 a §	15

22.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 kap. 1 a §	15
1 kap. 6 §	11.5.2, 11.5.3
2 kap. 2 §	10.6.1

22.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 a §	15

22.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:90) om behandling av personuppgifter vid Skatteverkets medverkan i brottsutredningar

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 §	10.6.1
1 a §	15
4 §	11.5.2

22.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 a §	15

22.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 a §	15

22.12 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2006:937) om behandling av personuppgifter inom åklagarväsendet

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
2 a §	15
8 a §	10.6.1
10 §	11.5.3

22.13 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2003:188) om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
3 a §	15
4 §	10.6.1
9 §	11.5.2

22.14 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2001:682) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
4 §	11.5.2
7 §	11.5.2
12 §	11.5.2
18 §	11.5.2
23 §	11.5.2
27 §	11.5.2
32 §	11.5.2
41 §	11.5.2
48 §	11.5.2

22.15 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2001:641) om registerföring m.m. vid Högsta förvaltningsdomstolen och kammarrätterna med hjälp av automatiserad behandling

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 a §	15
4 §	11.5.2
8 §	11.5.3

22.16 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2001:640) om registerföring m.m. vid förvaltningsrätt med hjälp av automatiserad behandling

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 a §	15
3 §	11.5.2
7 §	11.5.3

22.17 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2001:639) om registerföring m.m. vid allmänna domstolar med hjälp av automatiserad behandling

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 a §	15
3 §	11.5.2
7 §	11.5.3

22.18 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1997:903) om register över förelägganden av ordningsbot

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
1 a §	15
10 §	14.1.6

22.19 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1997:902) om register över strafföreläggande

<i>Lagrum</i>	<i>Avsnitt/kap.</i>
4 a §	15
20 §	14.1.6

BILAGOR

Kommittédirektiv

**Genomförande av dataskyddsrambeslutet
(Ju 2010:02)**

**Dir.
2010:17**

Beslut vid regeringsammanträde den 25 februari 2010

Sammanfattning

En särskild utredare ska analysera hur svensk rätt förhåller sig till bestämmelserna i rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (dataskyddsrambeslutet) och utarbeta nödvändiga författningsförslag för att Sverige ska leva upp till bestämmelserna i rambeslutet.

Utredaren ska också analysera om det finns behov av särskilda regler om Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter för att svensk rätt ska vara förenlig med rådets beslut av den 6 april 2009 om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europol), Europolrådsbeslutet, och vid behov utarbeta nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2011.

Dataskyddsrambeslutet och motsvarande svenska regler

Dataskyddsrambeslutet

Dataskyddsrambeslutet antogs av rådet för rättsliga och inrikes frågor i november 2008. Rambeslutet utgör ett komplement till olika instrument om utvidgat polisiärt samarbete och rättsligt samarbete inom Europeiska unionen med inriktning på utökat gränsöverskridande informationsutbyte.

Rambeslutet innehåller bestämmelser om bl.a. allmänna principer för behandlingen av personuppgifter, behandling av känsliga personuppgifter, rättelse, radering och gallring av

personuppgifter, information till den registrerade samt skadestånd och sanktioner.

Rambeslutet ska säkerställa en hög skyddsnivå för fysiska personers fri- och rättigheter när det gäller behandling av personuppgifter inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. Härmed avses uppgifter som de behöriga myndigheterna samlar in eller behandlar för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Polisiärt eller rättsligt samarbete i annat syfte faller utanför tillämpningsområdet.

Svensk rätt

Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Härmed avses bl.a. skyddet av personuppgifter. Denna rättighet är inte absolut. Inskränkningar får göras med stöd av lag om det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till vissa särskilt angivna ändamål, bl.a. förebyggande av oordning och brott.

Personuppgiftslagen (1998:204) är generellt tillämplig och reglerar behandlingen av personuppgifter oavsett ändamålet med behandlingen. Lagen är subsidiär i förhållande till annan författningsreglering. Inom nu aktuellt område finns särreglering som helt eller delvis ersätter personuppgiftslagen gällande polisen, Skatteverket, Kustbevakningen, domstolsväsendet, åklagarväsendet, Kriminalvården och Tullverket. Inom polisens verksamhet finns förutom polisdatalagen (1998:622) med tillhörande förordning några registerförfattningar som reglerar behandlingen av personuppgifter i särskilt angivna register, t.ex. lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister. När det gäller Skatteverket, Kriminalvården och Tullverket finns särskilda bestämmelser i lag med tillhörande förordningar. Personuppgiftsbehandlingen inom Kustbevakningen, domstolsväsendet och åklagarväsendet regleras i förordning. Med undantag för Tullverket gäller särregleringarna utöver personuppgiftslagen. Tullverkets författningar gäller i stället för personuppgiftslagen.

Uppdraget att föreslå hur dataskyddsrambeslutet ska genomföras

Dataskyddsrambeslutet är tillämpligt på uppgifter som har överförs till eller gjorts tillgängliga mellan medlemsstaterna eller mellan medlemsstater och myndigheter och informationssystem som har inrättats i enlighet med avdelning VI i EU-fördraget om polissamarbete och straffrättsligt samarbete, t.ex. Europol.

Endast behandling av personuppgifter som utförs helt eller delvis automatiskt samt annan behandling av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register faller inom tillämpningsområdet. Från tillämpningsområdet undantas uttryckligen viktiga nationella säkerhetsintressen och särskild underrättelseverksamhet inom området nationell säkerhet.

Rambeslutet innehåller ett antal bestämmelser som innebär förpliktelser för medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i rambeslutet före den 27 november 2010.

Förpliktelserna överensstämmer i många avseenden med förpliktelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet) som har genomförts i svensk rätt genom bl.a. personuppgiftslagen. Personuppgiftslagen gäller, till skillnad från direktivet, även inom de verksamhetsområden som berörs av rambeslutet. Som ovan nämnts finns även särskilda registerförfattningar inom dessa verksamhetsområden.

Regeringen har i propositionen Godkännande av Dataskyddsrambeslutet (prop. 2008/09:16) redovisat innehållet i utkastet till rambeslut för riksdagen och gjort en översiktlig bedömning av behovet av lagändringar med anledning av rambeslutet. Riksdagen har godkänt utkastet till rambeslut (bet. 2008/09:JuU7, rskr. 2008/09:41). I propositionen görs bedömningen att det inte krävs någon omfattande lagstiftning för att genomföra rambeslutet. Regeringen har dock identifierat ett par områden där det finns skäl att analysera behovet av lagändringar närmare, bl.a. avgränsningen av rambeslutets tillämpningsområde, behandlingen av känsliga personuppgifter och användningsbegränsningar (se prop. 2008/09:16 s. 30 f.).

Utredaren ska därför

- analysera hur svensk rätt förhåller sig till bestämmelserna i dataskyddsrambeslutet, och
- utarbeta nödvändiga författningsförslag för att Sverige ska leva upp till bestämmelserna i rambeslutet.

Europolradsbeslutet och aktuella svenska regler

Beslutet om inrättande av Europol

Den 1 januari 2010 upphörde Europolkonventionen att gälla och ersattes av Europolradsbeslutet. Genom radsbeslutet förändras den rättsliga grunden för Europols verksamhet och Europol får ställning som EU-myndighet. Det görs även en del sakliga förändringar, bl.a. av Europols mandat samt bestämmelser om informationsbehandling och dataskydd.

Regeringen har i propositionen Godkännande av rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol) (prop. 2008/09:14) redovisat innehållet i utkastet till radsbeslut för riksdagen och gjort en översiktlig bedömning av behovet av lagändringar med anledning av beslutet. I propositionen görs bedömningen att vissa lagändringar bör övervägas, bl.a. med anledning av bestämmelserna om diskretions- och tystnadsplikt och då särskilt bestämmelsen i artikel 41.4 om behandling av överträdelse av tystnadsplikt (prop. s. 39). Riksdagen har godkänt utkast till radsbeslut (bet. 2008/09:JuU6, rskr. 2008/09:63).

Regeringen har därefter i propositionen Immunitet och privilegier för Europol (prop. 2009/10:13) föreslagit en ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall när det gäller Europol. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2010. I propositionen anges att regeringen avser att i ett annat sammanhang överväga behovet av ytterligare lagändringar med anledning av Europolsamarbetet (prop. s. 6).

Svensk rätt

Tystnadsplikten är i svensk rätt sammankopplad med sekretess. Enligt 2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller förbud att röja eller utnyttja en viss uppgift för myndigheten där

sekretessen är tillämplig och för den som genom anställning eller uppdrag hos myndigheten eller genom tjänsteplikt eller på annan liknande grund för det allmännas räkning deltar eller har deltagit i myndigheternas verksamhet och då fått del av uppgiften.

Brott mot tystnadsplikten är kriminaliserat enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Undantag från straffansvaret gäller enligt bestämmelserna om rätten att meddela och offentliggöra uppgifter för och genom publicering.

Uppdraget gällande Europolrådsbeslutets bestämmelse om behandling av överträdelse av tystnadsplikt

I artikel 41 i rådsbeslutet finns bestämmelser om diskretions- och tystnadsplikt. Artikeln ålägger de anställda i Europol, sambandsmännen och andra som uttryckligen ålagts detta, tystnadsplikt för hemliga uppgifter som de fått del av i tjänsten eller på annat sätt hos Europol. Av artikel 41.4 följer att medlemsstaterna ska behandla alla överträdelse av den tystnadsplikt som följer av rådsbeslutet som överträdelse av statens egen lagstiftning om tystnadsplikt eller skydd av sekretessbelagt material.

Med beaktande av den ovan nämnda rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, reglerar offentlighets- och sekretesslagen och 20 kap. 3 § brottsbalken den tystnadsplikt rörande uppgifter för vilka sekretess gäller som är tillämplig för offentligt anställda i Sverige vid deras befattning med uppgifter från Europol, liksom de svenska Europolsambandsmännens befattning med sådana uppgifter. Detta utgör enligt regeringens bedömning (prop. 2008/09:14) ett sådant skydd för uppgifterna att Sverige får anses leva upp till de krav på tystnadsplikt som ställs i rådsbeslutet när det gäller dessa tjänstemän. Däremot gäller inte några svenska regler för Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter. I 1997 års lagstiftningsärende om genomförandet av Europolkonventionen gjordes bedömningen att det därför fanns ett område inom vilket sekretess och tystnadsplikt råder enligt Europolkonventionen som inte har direkt motsvarighet i svenska regler om sekretess och tystnadsplikt. Inom det området hade dock Sverige som medlemsstat åtagit sig att lagföra brott mot reglerna. Enligt regeringen borde frågan övervägas i ett annat lämpligt sammanhang (prop. 1996/97:164 s. 53). Som redan nämnts kom regeringen till samma slutsats i 2008 års lagstiftningsärende.

Utredaren ska därför

- analysera om det finns behov av särskilda regler om Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter för att Sverige ska leva upp till bestämmelserna i Europolrådsbeslutet, och
- vid behov utarbeta nödvändiga författningsförslag.

Uppdragets genomförande

Utredaren ska bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslagen för det allmänna och konsekvenserna i övrigt av förslagen. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och inom EU.

Under genomförandet av uppdraget ska utredaren samråda med berörda myndigheter i den utsträckning som utredaren finner lämpligt.

Utredaren är fri att ta upp och lämna förslag i näraliggande frågor som aktualiseras under utredningsarbetet.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2011.

(Justitiedepartementet)

Kommittédirektiv

**Tilläggsdirektiv till Utredningen om
genomförande av dataskyddsrambeslutet
(Ju 2010:02)**

**Dir.
2010:112**

Beslut vid regeringssammanträde den 21 oktober 2010

Utvidgning av och förlängd tid för uppdraget

Med stöd av regeringens bemyndigande den 25 februari 2010 har chefen för Justitiedepartementet gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. göra en analys av hur svensk rätt förhåller sig till bestämmelserna i rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (dataskyddsrambeslutet) och utarbeta nödvändiga författningsförslag för att Sverige ska leva upp till bestämmelserna i rambeslutet (dir. 2010:17).

Regeringen ger nu utredaren i uppdrag att, utöver det som omfattas av de ursprungliga direktiven, se över de regler om sekretess och utbyte av information mellan myndigheter som gäller när myndigheterna samverkar i bekämpningen av grov organiserad brottslighet.

Utredaren ska kartlägga behovet av förbättrade möjligheter för myndigheterna att utbyta uppgifter, utreda hur detta behov, efter en avvägning mot integritetsintressena, ska kunna tillgodoses på ett effektivt och rättssäkert sätt samt lämna fullständiga författningsförslag tillsammans med en redovisning av vilka effekter förslagen kan få för den personliga integriteten.

Enligt de ursprungliga direktiven ska utredarens uppdrag redovisas senast den 1 februari 2011. Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 1 december 2011.

En nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten

Hösten 2007 tog regeringen initiativ till en nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten. Ett antal experter gavs i uppdrag att lämna förslag till åtgärder för en effektivare och mer uthållig bekämpning av sådan brottslighet. Experternas förslag har redovisats i promemorian *Nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten – överväganden och förslag* (Ds 2008:38). En av de viktigaste åtgärderna som lyfts fram i promemorian är betydelsen av en ökad och väl fungerande samverkan mellan myndigheter.

Regeringen gav, med utgångspunkt i experternas förslag, Rikspolisstyrelsen i uppdrag att säkerställa en effektiv och uthållig verksamhet för bekämpning av den grova organiserade brottsligheten. Arbetet har bedrivits tillsammans med Ekobrottsmyndigheten, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. I uppdraget ingick bl.a. att vidta åtgärder för att:

- inrätta särskilda aktionsgrupper,
- etablera permanenta myndighetsgemensamma regionala underrättelsecenter (RUC), och
- utveckla ett myndighetsgemensamt nationellt underrättelsecenter (NUC) vid Rikskriminalpolisen.

Uppdraget omfattade också att myndigheterna i övrigt skulle överväga och vidta åtgärder som bidrar till att genomföra uppdraget och att redovisa de eventuella hinder som finns för samverkan mellan myndigheterna.

En slutredovisning av uppdraget överlämnades till regeringen i juni 2009 (dnr Ju2009/5516/L4). I redovisningen presenteras de åtgärder som hittills vidtagits av de samverkande myndigheterna. Redovisningen innehåller även en redogörelse för behovet av författningsändringar som myndigheterna anser bör genomföras för att underlätta uppgiftsutbytet. Av redovisningen framgår att de samverkande myndigheterna anser att det saknas rättsligt stöd för ett mer långsiktigt och rutinmässigt utbyte av uppgifter och att detta medför svårigheter för myndigheterna att utbyta information om grov organiserad brottslighet. Det handlar främst om utbyte av uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Rikspolisstyrelsen anser därför att ändringar bör genomföras dels i

offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), i det följande OSL, dels i myndigheternas registerförfattningar.

Uppdraget att se över reglerna om sekretess och utbyte av information

Hur ser behovet av förbättrade möjligheter att utbyta uppgifter ut?

Det myndighetsöverskridande samarbetet för att förebygga och bekämpa brott utvecklas fortlöpande och den nationella satsningen mot grov organiserad brottslighet är ett led i denna utveckling. Informationsutbyte är en grundläggande beståndsdel i samarbetet, som även involverar myndigheter som inte är brottsbekämpande, t.ex. Kronofogdemyndigheten och Försäkringskassan. Sekretess gäller i en stor del av de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet. Eftersom sekretess inte bara gäller i förhållande till enskilda utan även mellan myndigheter måste det finnas sekretessbrytande bestämmelser för att uppgifter ska kunna utbytas. Dessutom får det inte finnas något som hindrar behandlingen av uppgifter i myndigheternas registerförfattningar.

Bestämmelser som reglerar möjligheten för myndigheter att utbyta uppgifter med varandra finns framför allt i OSL och i respektive myndighets registerförfattningar.

Det uppgiftsutbyte som för närvarande sker mellan berörda myndigheter grundas i stor utsträckning på bestämmelserna i den s.k. generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. I denna bestämmelse stadgas att sekretess inte hindrar att uppgifter lämnas från en myndighet till en annan, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Det har påpekats att det finns tillämpningssvårigheter och administrativa svårigheter att i varje enskilt fall bedöma om det finns förutsättningar att med stöd av generalklausulen lämna ut uppgifter. Generalklausulen bygger vidare på att rutinmässigt uppgiftsutbyte i regel ska vara författningsreglerat. Det har även gjorts gällande att utformningen av myndigheternas registerförfattningar i vissa fall kan utgöra hinder för ett effektivt uppgiftsutbyte.

När det gäller behandling och utbyte av uppgifter mellan de brottsbekämpande myndigheterna pågår ett reformarbete. I den nya polisdatalagen (2010:361), som träder i kraft den 1 mars 2012,

finns ändamålsbestämmelser och sekretessbrytande bestämmelser som ger polisen möjligheter att trots viss sekretess lämna ut uppgifter till övriga brottsbekämpande myndigheter. En liknande reglering finns redan i dag för Tullverket i dess brottsbekämpande verksamhet. Inom Regeringskansliet pågår beredning av förslag med liknande reglering när det gäller uppgifter som behandlas inom åklagarväsendet och i Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet. Om dessa förslag genomförs, kommer de brottsbekämpande myndigheterna i högre grad än vad som är möjligt med nuvarande regelverk att kunna utbyta information med varandra. Även om så sker kan det emellertid inte uteslutas att det därutöver finns behov av förändringar. Dessutom finns det skäl att se över behovet av att kunna utbyta uppgifter mellan brottsbekämpande myndigheter och myndigheter utan brottsbekämpande verksamhet, när dessa samverkar mot grov organiserad brottslighet. Utredaren ska därför

- med utgångspunkt i det uppgiftsutbyte som sker i dag mellan myndigheter som samverkar mot grov organiserad brottslighet, och med beaktande av aktuella reformer, kartlägga behovet av förbättrade möjligheter för myndigheterna att utbyta uppgifter.

Hur ska behovet kunna tillgodoses på ett effektivt sätt samtidigt som den enskildes personliga integritet värnas?

Mot de effektivitetsvinster som förbättrade möjligheter till uppgiftsutbyte innebär ska ställas att en ökad spridning av uppgifter mellan myndigheter kan medföra risk för intrång i den personliga integriteten.

När det gäller uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter kan det konstateras att dessa har likartade regler för sådan verksamhet och dessutom den kunskap och erfarenhet som krävs för att kunna hantera bl.a. underrättelseinformation och uppgifter om brottsmisstankar. Dessutom har uppgifter som rör brott och brottsbekämpning samma sekretesskydd hos alla brottsbekämpande myndigheter. Myndigheter som inte är brottsbekämpande har dock inte samma förutsättningar att hantera sådan information. Dessutom kan det finnas andra krav på insyn i deras verksamhet. Därtill kommer att myndigheter som inte är brottsbekämpande har helt andra sekretessbestämmelser att rätta sig efter. Ytterligare en aspekt att ta hänsyn till är om ökade

möjligheter till spridning av uppgifter kan innebära effektivitetsförluster för en enskild myndighet på grund av att enskilda blir mindre benägna att lämna uppgifter till myndigheten och att förtroendet för myndigheten minskar. Det ska också understrykas att det finns risker med att en inte brottsbekämpande myndighet blir skyldig att lämna uppgifter till en brottsbekämpande myndighet. På grund av den s.k. passivitetsrätten som enligt Europakonventionen gäller för enskilda riskerar den inte brottsbekämpande myndigheten att i sin egen verksamhet inte kunna begära in information från enskilda och förena denna begäran med vite (jfr prop. 2001/02:191 s. 52 f. och 2004/05:164 s. 101 f.).

Frågan om förbättrade möjligheter att utbyta uppgifter mellan myndigheter väcker alltså ett antal principiellt viktiga frågor som kräver en grundlig analys och noggranna avvägningar mellan olika intressen.

Den nationella satsning mot den grova organiserade brottsligheten som regeringen initierat och det behov som påtalats från myndigheterna utgör skäl att nu utreda dessa frågor och ta fram förslag på bestämmelser för att förbättra möjligheterna till uppgiftsutbyte. Analysen och förslagen ska grundas på resultatet av den kartläggning som ska göras och ska begränsas till att omfatta sådant uppgiftsutbyte som sker inom ramen för myndigheters samverkan mot grov organiserad brottslighet.

Utredaren ska därför

- utreda hur behovet av förbättrade möjligheter att utbyta uppgifter mellan myndigheter som samverkar mot grov organiserad brottslighet, efter en avvägning mot integritetsintressena, ska kunna tillgodoses på ett effektivt och rättssäkert sätt, och
- lämna fullständiga författningsförslag tillsammans med en redovisning av vilka effekter förslagen kan få för den personliga integriteten.

Uppdragets genomförande

Utredaren ska bedöma de ekonomiska konsekvenserna för det allmänna och konsekvenserna i övrigt av förslagen. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och utredningsväsendet samt inom EU. Under genomförandet av uppdraget ska utredaren samråda med berörda myndigheter i den utsträckning som utredaren finner lämpligt.

Utredaren är fri att ta upp och lämna förslag i näraliggande frågor som aktualiseras under utredningsarbetet. Utredaren är också fri att under utredningstiden välja att redovisa någon del av utredningen särskilt.

(Justitiedepartementet)

III

(Rättsakter som antagits i enlighet med fördraget om Europeiska unionen)

RÄTTSAKTER SOM ANTAGITS I ENLIGHET MED AVDELNING VI I
FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

RÅDETS RAMBESLUT 2008/977/RIF

av den 27 november 2008

om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt
samarbete

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 30, 31 och artikel 34.2 b,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen har som mål att bevara och utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa inom vilket en hög säkerhetsnivå ska uppnås genom gemensamma insatser från medlemsstaternas sida när det gäller polissamarbete och straffrättsligt samarbete.
- (2) Gemensamma insatser på polissamarbetets område i enlighet med artikel 30.1 b i fördraget om Europeiska unionen och gemensamma insatser rörande straffrättsligt samarbete i enlighet med artikel 31.1 a i samma fördrag innebär att det blir nödvändigt att behandla relevant information, vilket bör omfattas av lämpliga bestämmelser om skydd av personuppgifter.
- (3) Lagstiftning som omfattas av avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen syftar till att främja polissamarbete och rättsligt samarbete med avseende på såväl samarbetets effektivitet som dess lagenlighet och överensstämmelse med grundläggande rättigheter, särskilt rätten till ett privatliv och rätten till skydd av personuppgifter. Ge-

mensamma normer för behandling och skydd av personuppgifter i syfte att förebygga och bekämpa brott kan bidra till att uppnå dessa båda mål.

- (4) I Haagprogrammet för ett stärkt område med frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen, som antogs av Europeiska rådet den 4 november 2004, understryks behovet av en innovativ strategi i fråga om gränsöverskridande utbyte av information om brottsbekämpning, under noggrant iakttagande av centrala villkor på området skydd av personuppgifter. Kommissionen uppmanades att senast i slutet av 2005 lägga fram förslag om detta. Detta återspeglas i rådets och kommissionens handlingsplan för genomförande av Haagprogrammet för ett stärkt område med frihet, säkerhet och rättvisa ⁽²⁾.

- (5) Utbytet av personuppgifter inom ramen för polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet, särskilt enligt den princip om tillgänglighet som tas upp i Haagprogrammet, bör bygga på klara regler som stärker det ömsesidiga förtroendet mellan behöriga myndigheter och garanterar att den relevanta informationen skyddas på ett sätt som utesluter all diskriminering med avseende på sådant samarbete mellan medlemsstaterna samtidigt som enskildas grundläggande rättigheter respekteras fullt ut. Befintliga instrument på europeisk nivå är inte tillräckliga; Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ⁽³⁾ är inte tillämpligt i fråga om behandling av personuppgifter i samband med verksamheter som faller utanför gemenskapsrättens tillämpningsområde, till exempel sådana som anges i avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen, och under inga omständigheter på uppgiftsbehandling som rör allmän säkerhet, försvar, nationell säkerhet eller statlig verksamhet på det straffrättsliga området.

⁽¹⁾ EUT C 125 E, 22.5.2008, s. 154.

⁽²⁾ EUT C 198, 12.8.2005, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

- (6) Detta rambeslut är endast tillämpligt på uppgifter som de behöriga myndigheterna samlar in eller behandlar för att kunna förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. I detta rambeslut bör det överlåtas till medlemsstaterna att på nationell nivå mer exakt besluta vilka andra ändamål som ska anses oförenliga med det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen insamlades. I allmänhet bör vidarebehandling för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål inte anses vara oförenlig med det ursprungliga ändamålet för behandlingen.
- (7) Tillämpningsområdet för detta rambeslut begränsas till behandlingen av sådana personuppgifter som överförs eller görs tillgängliga mellan medlemsstaterna. Inga slutsatser bör dras av denna begränsning beträffande unionens behörighet att anta rättsakter om insamling och behandling av personuppgifter på nationell nivå eller det lämpliga i att unionen gör detta i framtiden.
- (8) I syfte att underlätta informationsutbytet inom unionen vill medlemsstaterna säkerställa att den standard i fråga om dataskydd som fastställs inom nationell databehandling ska motsvara den som föreskrivs i rambeslutet. När det gäller nationell databehandling hindrar detta rambeslut inte medlemsstaterna från att föreskriva garantier för skydd av personuppgifter högre än dem som fastställs i detta rambeslut.
- (9) Detta rambeslut bör inte tillämpas på personuppgifter som en medlemsstat erhållit inom tillämpningsområdet för detta rambeslut och som härrör från denna medlemsstat.
- (10) Tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftningar bör inte leda till några försämringar i det dataskydd de ger utan i stället syfta till att garantera en hög skyddsnivå inom unionen.
- (11) Det är nödvändigt att precisera målen med skyddet av personuppgifter inom ramen för polisens och rättsväsendets verksamheter och att införa bestämmelser om vilken behandling av personuppgifter som är tillåten i syfte att säkerställa att uppgifter som kan komma att utbytas har behandlats på lagligt sätt och i enlighet med grundläggande principer i fråga om uppgifters kvalitet. Samtidigt är det viktigt att inte polisens, tullens, domstolarnas eller andra behöriga myndigheters legitima verksamheter äventyras.
- (12) Principen om uppgifters korrekthet ska tillämpas med beaktande av den aktuella behandlingens art och syfte. Så grundar sig exempelvis uppgifterna inom framför allt rättsliga förfaranden på enskilda personers subjektiva uppfattning och kan i vissa fall omöjligt kontrolleras. Följaktligen kan inte korrekthetskravet röra korrektheten i ett uttalande utan blott och bart det faktum att ett visst uttalande har gjorts.
- (13) Arkivering i ett separat dataset bör tillåtas endast om uppgifterna inte längre krävs eller används för förebyggande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder. Arkivering i ett separat dataset bör även tillåtas om de arkiverade uppgifterna lagras i en databas tillsammans med andra uppgifter på ett sådant sätt att de inte längre kan användas för förebyggande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder. Lämplig längd av arkiveringsperioden bör vara avhängig av syftet med arkiveringen och de registrerade personernas legitima intressen. I fråga om arkivering för historiska ändamål kan man fastställa en mycket lång period.
- (14) Uppgifter får också raderas genom att datamediet förstörs.
- (15) När det gäller icke korrekta, ofullständiga eller inte längre aktuella uppgifter som överförts eller gjorts tillgängliga för en annan medlemsstat och vidarebehandlas av domstolsliknande myndigheter, med vilket avses myndigheter med behörighet att fatta rättsligen bindande beslut, bör rättelse, strykning eller blockerande utföras enligt nationell lagstiftning.
- (16) För att kunna garantera en hög skyddsnivå för personuppgifter om enskilda personer krävs det gemensamma bestämmelser för att fastställa om de uppgifter som behandlas av behöriga myndigheter i medlemsstaterna uppfyller laglighets- och kvalitetskraven.
- (17) Därför bör man på europeisk nivå fastställa de villkor som ska vara uppfyllda för att medlemsstaternas behöriga myndigheter ska ha rätt att till myndigheter och privata parter i medlemsstater överföra och göra tillgängliga personuppgifter som erhållits från andra medlemsstater. I många fall är överföring av personuppgifter från domstolsväsendet, polisen eller tullen till privata parter nödvändig för att lagföra brott eller för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för allmän säkerhet eller förhindra att enskilda personers rättigheter lider allvarlig skada, till exempel genom att utfärda varningar avseende förfalskningar av värdepapper till banker och kreditinstitut eller, i fråga om fordonsstöld, genom att överföra personuppgifter till försäkringsbolag för att förhindra olaglig handel med stulna motorfordon eller för att förbättra villkoren för återförande av stulna motorfordon från utlandet. Detta innebär inte överföring av arbetsuppgifter från polis och domstolar till privata parter.

- (18) Reglerna i detta rambeslut avseende överföring av personuppgifter från domstolsväsendet, polisen eller tullen till privata parter tillämpas inte på utlämnandet av uppgifter till privata parter (såsom försvarsadvokater och brottsoffer) i samband med brottmål.
- (19) Den vidare behandlingen av personuppgifter som erhållits från eller gjorts tillgängliga av den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat, särskilt det att vidarebefordra sådana uppgifter eller göra dem tillgängliga på nytt, bör omfattas av gemensamma bestämmelser på europeisk nivå.
- (20) När personuppgifter får vidarebehandlas efter det att den medlemsstat från vilken uppgifterna erhållits har givit sitt samtycke bör varje medlemsstat ha möjlighet att fastställa de närmare villkoren för att ge sådant samtycke, inbegripet exempelvis allmänt samtycke för kategorier av information och kategorier av ytterligare behandling.
- (21) När personuppgifter får vidarebehandlas för administrativa förfaranden inbegriper dessa förfaranden också åtgärder av reglerings- och tillsynsorgan.
- (22) Polisens, tullens, domstolarnas eller andra behöriga myndigheters legitima verksamheter kan kräva att uppgifter sänds till myndigheter i tredjestater eller internationella organ som har skyldigheter i fråga om att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder.
- (23) Om uppgifter överförs från en medlemsstat till tredjestater eller internationella organ ska uppgifterna i princip omfattas av ett adekvat skydd.
- (24) Om personuppgifter överförs från en medlemsstat till tredjestater eller internationella organ bör en sådan överföring i princip ske först efter det att den medlemsstat som har lämnat uppgifterna har gett sitt samtycke till överföringen. Varje medlemsstat bör få bestämma de närmare villkoren för att ge sådant samtycke, till exempel genom ett generellt samtycke för kategorier av uppgifter eller för vissa angivna tredjestater.
- (25) För ett effektivt samarbete i fråga om brottsbekämpning krävs att om ett hot mot en medlemsstats eller en tredjestats allmänna säkerhet är så överhängande att det är omöjligt att i tid inhämta ett förhandsmedgivande bör den behöriga myndigheten få överföra de relevanta personuppgifterna till den berörda tredjestaten utan sådant förhandsmedgivande. Detsamma kan gälla om andra väsentliga, lika betydelsefulla, intressen i en medlemsstat står på spel, exempelvis om en medlemsstats kritiska infrastruktur kan bli föremål för ett överhängande hot eller om en medlemsstats finansiella system kan drabbas av allvarliga störningar.
- (26) För att tillförsäkra den registrerade personen ett effektivt rättsskydd kan det bli nödvändigt att informera denne om behandlingen av dennes personuppgifter, särskilt vid synnerligen allvarlig kränkning av dennes rättigheter som ett resultat av hemlig insamling av uppgifter.
- (27) Medlemsstaterna bör se till att den registrerade personen informeras om att personuppgifter kan eller håller på att samlas in, behandlas eller kan överföras till en annan medlemsstat för att förebygga, utreda, avslöja och lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. De närmare villkoren för den registrerade personens rätt att bli informerad och undantag från denna rätt bör fastställas i den nationella lagstiftningen. Detta kan genomföras på ett generellt sätt, t.ex. genom lagstiftning eller offentliggörande av en förteckning över olika typer av uppgiftsbehandling.
- (28) För att kunna garantera skyddet av personuppgifter utan att äventyra ändamålet med brottsutredningar måste man fastställa den registrerades rättigheter.
- (29) Några medlemsstater har gett den berörda personen rätt till tillgång till uppgifter i brottmål genom ett system där det nationella tillsynsorganet, i den berörda personens ställe, utan någon restriktion har tillgång till alla personuppgifter som rör den berörda personen och även får rätta, stryka eller uppdatera icke korrekta uppgifter. I sådana fall med indirekt tillgång får det i den nationella lagstiftningen i dessa medlemsstater föreskrivas att det nationella tillsynsorganet endast kommer att informera den berörda personen om att alla nödvändiga kontroller har utförts. Dessa medlemsstater tillhandahåller emellertid i särskilda fall även möjligheter till direkt tillgång för den berörda personen, såsom tillgång till rättsliga register för att erhålla kopior av egna kriminalregisteruppgifter eller handlingar avseende egna förhör hos polismyndigheterna.
- (30) Det bör införas gemensamma bestämmelser om konfidentiell och säker uppgiftsbehandling, om ansvar och påföljder när uppgifterna används på otillåtet sätt av de behöriga myndigheterna samt om möjligheter för den registrerade till rättslig prövning. Det ankommer dock på varje medlemsstat att själv fastställa utformningen av bestämmelserna om skadeståndsgrundande överträdelser och om vilka påföljder som ska tillämpas vid överträdelse av de nationella dataskyddsbestämmelserna.
- (31) Detta rambeslut gör att principen om allmänhetens tillgång till offentliga handlingar kan tillgodoses vid tillämpningen av principerna i detta.

- (32) När så behövs för att skydda personuppgifter med avseende på behandling som genom sin omfattning eller typ innebär särskilda risker för grundläggande rättigheter och friheter, till exempel behandling med ny teknik, nya mekanismer eller förfaranden, bör man säkerställa att den behöriga nationella tillsynsmyndigheten rådfrågas före upprättandet av behandlingssystem för dessa uppgifter.
- (33) Inrättandet i medlemsstaterna av tillsynsmyndigheter, som fullständigt oberoende genomför sina åligganden, är en mycket viktig del av skyddet av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna.
- (34) De tillsynsmyndigheter som redan inrättats i medlemsstaterna i enlighet med direktiv 95/46/EG bör också kunna axla ansvaret för de uppgifter som ska utföras av de nationella tillsynsmyndigheter som ska inrättas i enlighet med detta rambeslut.
- (35) Dessa tillsynsmyndigheter bör ha nödvändiga resurser för att kunna genomföra sina uppgifter, inklusive befogenhet att – särskilt när det gäller klagomål från enskilda personer – undersöka och ingripa eller befogenhet att inleda rättsliga förfaranden. Dessa tillsynsmyndigheter bör även bidra till att sörja för insyn i behandlingen av uppgifter i sina respektive medlemsstater. Emellertid bör deras befogenheter inte inkräkta på särskilda regler som fastställts för brottmål eller domstolsväsendets oberoende.
- (36) I artikel 47 i fördraget om Europeiska unionen föreskrivs det att ingenting i det fördraget ska inverka på fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna eller på senare fördrag och rättsakter om ändring eller komplettering av dessa. Följaktligen påverkar detta rambeslut inte skyddet av personuppgifter enligt gemenskapsrätten, särskilt inte det skydd som föreskrivs i direktiv 95/46/EG, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter⁽¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation)⁽²⁾.
- (37) Detta rambeslut påverkar inte bestämmelserna om sådan olaglig tillgång till uppgifter som avses i rådets rambeslut 2005/222/RIF av den 24 februari 2005 om angrepp mot informationssystem⁽³⁾.
- (38) Detta rambeslut påverkar inte medlemsstaternas eller unionens gällande skyldigheter och åtaganden enligt bilaterala och/eller multilaterala avtal med tredjestater. Framtida avtal bör följa bestämmelserna om utbyte med tredjestater.
- (39) Flera rättsakter som antagits på grundval av avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen innehåller särskilda bestämmelser om skydd av personuppgifter som överförs eller på något annat sätt behandlas i enlighet med de rättsakterna. I några fall utgör dessa bestämmelser en komplett och enhetlig uppsättning regler som omfattar alla relevanta aspekter av dataskydd (principer om uppgifternas kvalitet, regler om datasäkerhet, reglering av de registrerades rättigheter och skydd, organisation av tillsyn och ansvar) och i dessa regleras frågor mer detaljerat än i detta rambeslut. De tillämpliga dataskyddsbestämmelserna i dessa rättsakter, särskilt de som reglerar funktionssättet för Europol, Eurojust, Schengens informationssystem (SIS) och tullinformationssystemet (TIS) samt de rättsakter genom vilka medlemsstaternas myndigheter ges direkt tillgång till vissa datasystem i andra medlemsstater, bör inte påverkas av detta rambeslut. Detsamma gäller de dataskyddsbestämmelser som reglerar automatisk överföring av DNA-profiler, fingeravtrycksuppgifter och uppgifter ur nationella fordonsregister i enlighet med rådets beslut 2008/615/RIF av den 23 juni 2008 om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet⁽⁴⁾.
- (40) I andra fall är räckvidden för dataskyddsbestämmelser i rättsakter som antagits i enlighet med avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen mer begränsade. Ofta fastställs det i dessa rättsakter särskilda villkor för den medlemsstat som från en annan medlemsstat tar emot information innehållande personuppgifter i fråga om de ändamål för vilka mottagaren kan använda uppgifterna, medan det i fråga om övriga dataskyddsaspekter hänvisas till Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter av den 28 januari 1981 eller till nationell lagstiftning. I den mån det i bestämmelserna i dessa rättsakter fastställs villkor för mottagande medlemsstater för användning eller vidare överföring av personuppgifter vilka är strängare än villkoren i motsvarande bestämmelser i detta rambeslut, ska dessa förstnämnda inte heller påverkas. I alla övriga avseenden ska de regler som fastställs i detta rambeslut gälla.
- (41) Detta rambeslut påverkar inte Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter eller tilläggsprotokollet av den 8 november 2001 till denna konvention eller Europarådets konventioner om straffrättsligt samarbete.

⁽¹⁾ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 201, 31.7.2002, s. 37.

⁽³⁾ EUT L 69, 16.3.2005, s. 67.

⁽⁴⁾ EUT L 210, 6.8.2008, s. 1.

- (42) Eftersom målet för detta rambeslut, nämligen att fastställa gemensamma bestämmelser om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, till vilken det hänvisas i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i artikel 5 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (43) Förenade kungariket deltar i detta rambeslut i enlighet med artikel 5 i protokollet om införlivande av Schengenregelverket inom Europeiska unionens ramar, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, och i enlighet med artikel 8.2 i rådets beslut 2000/365/EG av den 29 maj 2000 om en begäran från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket ⁽¹⁾.
- (44) Irland deltar i detta rambeslut i enlighet med artikel 5 i protokollet om införlivande av Schengenregelverket inom Europeiska unionens ramar, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, och i enlighet med artikel 6.2 i rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket ⁽²⁾.
- (45) När det gäller Island och Norge utgör detta rambeslut, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽³⁾, en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket vilka rör det område som avses i artikel 1.H och 1.I i rådets beslut 1999/437/EG ⁽⁴⁾ om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtalet.
- (46) När det gäller Schweiz utgör detta rambeslut, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽⁵⁾,
- en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket vilka rör det område som avses i artikel 1.H och 1.I i beslut 1999/437/EG, jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/149/RIF ⁽⁶⁾, om ingående av det avtalet på Europeiska unionens vägnar.
- (47) När det gäller Liechtenstein utgör detta rambeslut, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket vilka omfattas av det område som avses i artikel 1.H och 1.I i beslut 1999/437/EG, jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/262/RIF ⁽⁷⁾, om undertecknande av det protokollet på Europeiska unionens vägnar.
- (48) Detta rambeslut står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns framför allt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ⁽⁸⁾. Detta rambeslut syftar till att garantera full respekt för rätten till det skydd för privatlivet och det skydd av personuppgifter som kommer till uttryck i artiklarna 7 och 8 i stadgan.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. Syftet med detta rambeslut är att säkerställa en hög skyddsnivå för fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, särskilt när det gäller deras rätt till privatliv, med avseende på behandling av personuppgifter inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete enligt avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen och samtidigt garantera en allmän säkerhet på hög nivå.

2. I enlighet med detta rambeslut ska medlemsstaterna skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, och särskilt deras rätt till privatliv, när personuppgifter i syfte att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder

a) överförs, har överförts, görs eller har gjorts tillgängliga mellan medlemsstaterna,

⁽¹⁾ EGT L 131, 1.6.2000, s. 43.

⁽²⁾ EGT L 64, 7.3.2002, s. 20.

⁽³⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽⁴⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 31.

⁽⁵⁾ EUT L 53, 27.2.2008, s. 52.

⁽⁶⁾ EUT L 53, 27.2.2008, s. 50.

⁽⁷⁾ EUT L 83, 26.3.2008, s. 5.

⁽⁸⁾ EUT C 303, 14.12.2007, s. 1.

b) överförs, har överförts, görs eller har gjorts tillgängliga av medlemsstaterna till myndigheter eller informationssystem som inrättats i enlighet med avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen, eller

c) överförs, har överförts, görs eller har gjorts tillgängliga för medlemsstaternas behöriga myndigheter av myndigheter eller informationssystem som inrättats i enlighet med fördraget om Europeiska unionen eller fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

3. Detta rambeslut gäller för sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis utförs automatiskt samt för annan behandling än automatisk av sådana personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register.

4. Detta rambeslut påverkar inte viktiga nationella säkerhetsintressen och särskild underrättelseverksamhet inom området nationell säkerhet.

5. Detta rambeslut hindrar inte medlemsstaterna från att föreskriva strängare säkerhetsåtgärder för skydd av personuppgifter som samlas in eller behandlas på nationell nivå än de som fastställs i detta rambeslut.

Artikel 2

Definitioner

I detta rambeslut gäller följande definitioner:

a) *personuppgifter*: varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person (den registrerade). En identifierbar person är en person som kan identifieras, direkt eller indirekt, framför allt genom hänvisning till ett identifieringsnummer eller till en eller flera faktorer som är specifika för hans fysiska, fysiologiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.

b) *behandling av personuppgifter och behandling*: varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas med personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, till exempel insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, hämtning, läsning, användning, utlämnande genom överföring, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, radering eller förstöring.

c) *blockering*: markering av lagrade personuppgifter med syftet att begränsa behandlingen av dessa i framtiden.

d) *register med personuppgifter och register*: varje strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig enligt särskilda kriterier, oavsett om samlingen är centraliserad, decentraliserad eller spridd på grundval av funktionella eller geografiska förhållanden.

e) *registerförare*: varje organ som behandlar personuppgifter för den registeransvariges räkning.

f) *mottagare*: varje organ till vilken uppgifterna utlämnas.

g) *den registrerades samtycke*: varje slag av frivillig, uttrycklig och informerad viljeyttring genom vilken den registrerade godtar behandling av personuppgifter som rör honom.

h) *behöriga myndigheter*: byråer eller organ som inrättats genom rättsakter antagna av rådet enligt avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen, samt polismyndigheter, tullmyndigheter, domstolar eller andra behöriga myndigheter i medlemsstaterna som genom nationell lagstiftning är bemyndigade att behandla personuppgifter inom tillämpningsområdet för detta rambeslut.

i) *registeransvarig*: en fysisk eller en juridisk person, en myndighet, en byrå eller varje annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter.

j) *markering*: markering av lagrade personuppgifter utan syfte att begränsa behandlingen av dessa i framtiden.

k) *avidentifiering*: att ändra personuppgifter på ett sådant sätt att detaljerna beträffande personliga eller sakliga förhållanden inte längre eller endast med oproportionerligt stor insats i fråga om tid, kostnader och arbete kan tillskrivas en identifierad eller identifierbar fysisk person.

Artikel 3

Principerna om lagenlighet, proportionalitet och ändamål

1. De behöriga myndigheterna får inom ramen för sina uppgifter samla in personuppgifter endast för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och uppgifterna får endast behandlas för det ändamål som låg till grund för insamlingen av dem. Behandlingen av uppgifterna ska vara lagenlig och adekvat, relevant och inte orimlig i förhållande till det ändamål för vilket de samlades in.

2. Vidare behandling för ett annat ändamål är tillåten om

a) denna vidare behandling inte är oförenlig med de ändamål för vilket uppgifterna samlades in,

b) de behöriga myndigheterna i enlighet med tillämpliga rättsliga bestämmelser är bemyndigade att behandla sådana uppgifter för ett sådant annat ändamål, och

c) denna behandling är nödvändig och står i proportion till det andra ändamålet.

Dessutom får de överförda personuppgifterna behandlas vidare av den behöriga myndigheten för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål, under förutsättning att medlemsstaterna föreskriver lämpliga säkerhetsåtgärder, som avidentifiering av uppgifterna.

Artikel 4

Rättelse, radering och blockering

1. Personuppgifter ska rättas om de är felaktiga samt, om så är möjligt och nödvändigt, kompletteras eller aktualiseras.
2. Personuppgifter ska raderas eller avidentifieras när dessa inte längre behövs för de ändamål för vilka de lagligen insamlades eller lagligen vidare bearbetas. Arkivering av de uppgifter som införts i ett separat dataset under en lämplig period i överensstämmelse med national lagstiftning ska inte påverkas av denna bestämmelse.
3. Personuppgifter ska inte raderas utan blockeras, om det finns skälig grund att anta att en radering skulle kunna påverka den registrerades legitima intressen. Blockerade uppgifter får endast behandlas för det ändamål som hindrade att de raderas.
4. Om personuppgifterna ingår i ett domstolsbeslut eller akten i samband med utfärdandet av ett rättsligt beslut ska rättelse, radering eller blockering utföras i enlighet med nationella bestämmelser om rättsliga förfaranden.

Artikel 5

Fastställande av tidsfrister för radering och kontroll

För radering av personuppgifter eller en regelbunden kontroll av nödvändigheten av lagringen av uppgifterna ska lämpliga tidsfrister fastställas. Genom föreskrifter om förfarandena ska det garanteras att tidsfristerna efterlevs.

Artikel 6

Behandling av särskilda kategorier av uppgifter

Behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening samt uppgifter som rör hälsa och sexualliv får endast förekomma när detta är absolut nödvändigt och om det i den nationella lagstiftningen tillhandahålls tillräckliga skyddsåtgärder.

Artikel 7

Datoriserade beslut

Ett beslut som har negativa rättsliga följder för den registrerade eller som väsentligt berör honom eller henne och som enbart grundas på en automatisk behandling av uppgifter avsedd att bedöma vissa personliga egenskaper hos den registrerade ska endast vara tillåtet om detta föreskrivs i en lag där det även föreskrivs bestämmelser till skydd för den registrerades legitima intressen.

Artikel 8

Kontroll av kvaliteten på de uppgifter som överförs eller görs tillgängliga

1. De behöriga myndigheterna ska vidta alla rimliga åtgärder för att se till att personuppgifter som är felaktiga, ofullständiga

eller inaktuella inte överförs eller görs tillgängliga. De behöriga myndigheterna ska därför i görligaste mån kontrollera kvaliteten på personuppgifterna innan dessa överförs eller görs tillgängliga. Vid all överföring av uppgifter ska, så långt detta är möjligt, sådan tillgänglig information läggas till som gör att den mottagande medlemsstaten kan bedöma graden av korrekthet, fullständighet, aktualitet och tillförlitlighet. Om personuppgifter överförs utan att någon begäran har gjorts ska den mottagande myndigheten utan dröjsmål bedöma huruvida dessa uppgifter är nödvändiga för det ändamål som låg till grund för överföringen.

2. Om det visar sig att felaktiga uppgifter har överförts eller att uppgifter olovligt har överförts ska mottagaren omedelbart underrättas om detta. Uppgifterna måste ofördröjligen rättas, raderas eller blockeras i enlighet med artikel 4.

Artikel 9

Tidsfrister

1. När den överförande myndigheten överför uppgifter eller gör dessa tillgängliga, får den enligt nationell lagstiftning och i enlighet med artiklarna 4 och 5 meddela de tidsfrister för lagring av uppgifterna efter vilka mottagaren ska radera eller blockera uppgifterna eller kontrollera om dessa fortfarande behövs. Denna skyldighet ska inte tillämpas, om dessa uppgifter vid utgången av tidsfristerna krävs för en pågående utredning, lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder.

2. Om den överförande myndigheten inte har angivit en tidsfrist enligt punkt 1 ska de tidsfrister som avses i artiklarna 4 och 5 för lagring av uppgifterna enligt de mottagande medlemsstaternas nationella lagstiftning tillämpas.

Artikel 10

Registrering och dokumentation

1. Varje överföring av personuppgifter ska registreras eller dokumenteras för att man ska kunna kontrollera om behandlingen av uppgifterna är lagenlig, utföra egenkontroll samt garantera integritet och säkerhet för uppgifterna.

2. Registrering och dokumentation enligt punkt 1 ska på begäran översändas till den för skydd av uppgifter behöriga tillsynsmyndigheten. Den behöriga tillsynsmyndigheten får använda dessa uppgifter endast för att kontrollera skyddet av personuppgifter, för att se till att behandlingen fungerar tillfredsställande och för att sörja för uppgifternas integritet och säker uppgiftsbehandling.

Artikel 11

Behandling av personuppgifter som överförts från eller görs tillgängliga av en annan medlemsstat

Personuppgifter som överförts från eller gjorts tillgängliga av den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat får, i enlighet med kraven i artikel 3.2, endast vidarebehandlas för följande ändamål, utöver dem för vilka de överfördes eller gjordes tillgängliga:

- a) För att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra andra brott eller verkställa andra straffrättsliga påföljder än de för vilka uppgifterna överfördes eller gjordes tillgängliga.
- b) För andra rättsliga eller administrativa förfaranden med direkt anknytning till förebyggande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder.
- c) För att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för den allmänna säkerheten.
- d) För varje annat syfte endast med förhandsmedgivande från den överförande medlemsstaten eller med den registrerades samtycke givet i överensstämmelse med nationell lagstiftning.
- b) den mottagande myndigheten i tredjestaten eller det mottagande internationella organet har ansvar för förebyggande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller för verkställigheten av straffrättsliga påföljder,
- c) den medlemsstat från vilken uppgifterna erhöles har gett sitt samtycke till överföringen i enlighet med sin nationella lagstiftning, och om
- d) berörd tredjestat eller internationellt organ sörjer för en adekvat skyddsnivå för den avsedda databehandlingen.

Dessutom får de överförda personuppgifterna behandlas vidare av de behöriga myndigheterna för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål under förutsättning att medlemsstaterna föreskriver lämpliga säkerhetsåtgärder som exempelvis avidentifiering av uppgifterna.

Artikel 12

Iakttagande av nationella restriktioner för behandling av uppgifter

1. Om det, enligt den överförande medlemsstatens nationella lagstiftning, under särskilda omständigheter gäller särskilda begränsningar i fråga om utbyte av uppgifter mellan behöriga myndigheter inom den medlemsstaten, ska den överförande myndigheten informera mottagaren om dessa begränsningar. Mottagaren ska se till att dessa begränsningar för behandlingen följs.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ska medlemsstaterna inte tillämpa några andra begränsningar när det gäller överföringen av uppgifter till andra medlemsstater eller till byråer eller organ som inrättats i enlighet med avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen än de som gäller motsvarande nationella överföringar av uppgifter.

Artikel 13

Överföring till behöriga myndigheter i tredjestater eller till internationella organ

1. Medlemsstaterna ska föreskriva att personuppgifter som överförts eller gjorts tillgängliga av den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat får överföras till tredjestater eller internationella organ endast om

- a) detta är nödvändigt för förebyggande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder,

2. Överföring utan förhandsmedgivande enligt punkt 1 c ska tillåtas endast om överföringen av uppgifter är absolut nödvändig för att kunna avvärja en omedelbar och allvarlig fara för den allmänna säkerheten i en medlemsstat eller en tredjestat eller för en medlemsstat väsentliga intressen och ett förhandsmedgivande inte kan erhållas i tid. Den myndighet som ansvarar för att bevilja medgivandet ska informeras utan dröjsmål.

3. Med avvikelse från punkt 1 d får personuppgifter överföras om

- a) den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som överför uppgifterna föreskriver detta på grund av

i) den registrerades legitima specifika intressen, eller

ii) legitima faktiska intressen, främst viktiga allmänna intressen, eller

- b) tredjestaten eller mottagande internationella organ sörjer för skyddsåtgärder som av den berörda medlemsstaten bedöms som adekvata i enlighet med dennas nationella lagstiftning.

4. Bedömningen av om den skyddsnivå som avses i punkt 1 d är adekvat ska ske på grundval av alla de förhållanden som har samband med en eller flera överföringar av personuppgifter. Särskild hänsyn ska tas till uppgifternas art, den föreslagna behandlingen eller behandlingarnas ändamål och varaktighet, ursprungsstaten och den stat eller internationella organ som utgör slutdestination för uppgifterna, den lagstiftning, både allmän och sektoriell, som gäller i den berörda tredjestaten eller för det berörda internationella organet samt de yrkesregler och säkerhetsbestämmelser som ska tillämpas.

Artikel 14

Överföring till privata parter i medlemsstaterna

1. Medlemsstaterna ska föreskriva att personuppgifter som överförts från eller gjorts tillgängliga av den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat endast får överföras till privata parter om

- a) den behöriga myndigheten i den medlemsstat från vilken uppgifterna erhållits har samtyckt till överföring i enlighet med sin nationella lagstiftning,
- b) inga legitima specifika intressen för den registrerade personen hindrar överföringen, och om
- c) överföringen i särskilda fall är absolut nödvändig för att den behöriga myndighet som överför uppgifterna till en privat part ska kunna
 - i) utföra en uppgift den lagenligen tilldelats,
 - ii) förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder,
 - iii) avvärja en omedelbar och allvarlig fara för den allmänna säkerheten, eller
 - iv) förhindra att enskilda personers rättigheter lider allvarlig skada.

2. Den behöriga myndighet som överför uppgifterna till en privat part ska underrätta denna om för vilka ändamål uppgifterna uteslutande får användas.

Artikel 15

Information på begäran av den behöriga myndigheten

Mottagaren ska på begäran informera den behöriga myndighet som har överfört uppgifter eller gjort dem tillgängliga om hur dessa behandlas.

Artikel 16

Information till den registrerade

1. Medlemsstaterna ska se till att den registrerade informeras om insamling eller behandling av personuppgifter av deras behöriga myndigheter i enlighet med nationell lagstiftning.
2. Om personuppgifter har överförts eller gjorts tillgängliga mellan medlemsstaterna, får varje medlemsstat i enlighet med bestämmelserna i sin nationella lagstiftning enligt punkt 1, begära att den andra medlemsstaten inte informerar den registrerade. I sådana fall ska den senare medlemsstaten inte informera den registrerade utan förhandsmedgivande från den andra medlemsstaten.

Artikel 17

Rätt till tillgång

1. Varje registrerad ska ha rätt att på begäran, med rimliga intervall, utan hinder och utan större tidsutdräkt eller kostnader erhålla
 - a) åtminstone en bekräftelse från den registeransvarige eller från den behöriga nationella tillsynsmyndigheten på huruvida

uppgifter som rör honom eller henne har överförts eller gjorts tillgängliga samt information om till vilka mottagare eller mottagarkategorier uppgifterna har lämnats ut och information om vilka uppgifter som behandlas, eller

- b) åtminstone en bekräftelse från den behöriga nationella tillsynsmyndigheten på att alla nödvändiga kontroller har utförts.

2. Medlemsstaterna får anta lagstiftning som begränsar tillgången till information enligt punkt 1 a, om denna begränsning med vederbörligt beaktande av vederbörandes legitima intressen är en nödvändig och rimlig åtgärd för att

- a) hindra obstruktion mot officiella eller rättsliga utredningar, förundersökningar eller förfaranden,
- b) inte inverka menligt på förebyggande, upptäckt, utredning och lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder,
- c) skydda allmän säkerhet,
- d) skydda nationell säkerhet,
- e) skydda den registrerade eller andra personers fri- och rättigheter.

3. Varje vägran till tillgång eller begränsning av denna ska skriftligen meddelas den registrerade. De sakliga och rättsliga skäl som beslutet grundar sig på ska därvid också meddelas. Det sistnämnda meddelandet kan underlåtas om skäl enligt punkt 2 a-e föreligger. I samtliga dessa fall ska den registrerade meddelas att han eller hon kan överklaga till den behöriga nationella tillsynsmyndigheten, en rättslig myndighet eller domstol.

Artikel 18

Rätt till rättelse, radering eller blockering av uppgifter

1. Den registrerade ska ha rätt att förvänta sig att den registeransvarige fullgör sin skyldighet enligt artiklarna 4, 8 och 9 att rätta, radera eller blockera personuppgifter som registrerats inom ramen för detta rambeslut. Medlemsstaterna ska fastställa huruvida den registrerade får göra anspråk på denna rättighet direkt gentemot den registeransvarige eller via den behöriga nationella tillsynsmyndigheten. Om den registeransvarige vägrar att rätta, radera eller blockera måste vägran meddelas skriftligen och den registrerade måste informeras om de möjligheter som tillhandahålls inom den nationella lagstiftningen att anföra klagomål eller begära prövning. När klagomålet eller begäran om prövning behandlats ska den registrerade informeras om huruvida den registeransvarige handlat korrekt eller ej. Medlemsstaterna får även föreskriva att den registrerade ska informeras av den behöriga nationella tillsynsmyndigheten om att en översyn har utförts.

2. Om den registrerade bestrider korrektheten av en personuppgift och det inte kan fastställas huruvida denna är korrekt får denna uppgift markeras.

Artikel 19

Rätt till ersättning

1. Var och en som lidit skada till följd av en otillåten behandling av personuppgifter eller av någon annan åtgärd som är oförenlig med de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta rambeslut ska ha rätt till ersättning för den skada han lidit av den registeransvarige eller av en annan ansvarig myndighet enligt nationell lagstiftning.

2. Om den behöriga myndigheten i en medlemsstat överför personuppgifter kan mottagaren inte åberopa det faktum att de överförda uppgifterna varit felaktiga för att undgå det ansvar som denne i enlighet med den nationella lagstiftningen har gentemot den skadelidande. Om mottagaren utbetalar skadestånd för en skada som vållats av att felaktigt överförda uppgifter kommit till användning ska den överförande behöriga myndigheten ersätta mottagaren det skadestånd som utbetalats men därvid ta med i beräkningen eventuella felaktigheter som kan ha begåtts av mottagaren.

Artikel 20

Rättsmedel

Utan att det påverkar något administrativt förfarande som kan användas innan ett ärende anhängiggörs vid en rättslig instans ska den registrerade ha rätt att inför domstol föra talan mot kränkningar av sådana rättigheter som skyddas av den tillämpliga nationella lagstiftningen.

Artikel 21

Sekretess i samband med behandlingen av uppgifter

1. Var och en som får tillgång till personuppgifter som faller under tillämpningsområdet för detta rambeslut får endast behandla dessa i sin egenskap av anställd vid den behöriga myndigheten eller efter instruktioner från denna, såvida det inte föreligger rättsliga skyldigheter till annan behandling.

2. Var och en som arbetar för en behörig myndighet i en medlemsstat ska vara bunden av samtliga dataskyddsbestämmelser som gäller för respektive behörig myndighet.

Artikel 22

Säkerhet i samband med behandlingen av uppgifter

1. Medlemsstaterna ska se till att de behöriga myndigheterna vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda personuppgifter från att utplånas genom olyckshändelse eller otillåtna handlingar och från att gå förlorade genom olyckshändelse samt från ändringar, otillåten spridning av eller

otillåten tillgång till uppgifter, särskilt om behandlingen innefattar överföring av uppgifter i ett nätverk och/eller om uppgifterna gjorts tillgängliga genom direkt automatisk åtkomst, samt mot varje annat slag av otillåten behandling, varvid hänsyn särskilt ska tas till de risker som behandlingen innebär och arten av de uppgifter som ska skyddas. Dessa åtgärder ska med beaktande av den befintliga tekniska nivån och de kostnader som är förenade med åtgärdernas genomförande leda till att en lämplig säkerhetsnivå uppnås i förhållande till de risker som är förknippade med behandlingen och arten av de uppgifter som ska skyddas.

2. När det gäller automatisk databehandling ska varje medlemsstat vidta lämpliga åtgärder för att

- a) förhindra att obehöriga kommer åt datorutrustning som används för behandling av personuppgifter (åtkomstskydd för utrustning),
- b) förhindra att databärare läses, kopieras, ändras eller avlägsnas av obehöriga (databärarkontroll),
- c) förhindra obehörig införing av uppgifter och obehörig granskning, ändring eller radering av lagrade uppgifter (lagringskontroll),
- d) förhindra att obehöriga kan använda system för automatisk databehandling med hjälp av utrustning för dataöverföring (användarkontroll),
- e) se till att personer som är behöriga att använda ett system för automatisk databehandling endast har tillgång till uppgifter som omfattas av deras behörighet (åtkomstkontroll),
- f) se till att det kan kontrolleras och fastställas till vilka organ personuppgifter har överförts eller kan överföras och för vilka organ uppgifterna har gjorts tillgängliga eller kan göras tillgängliga med hjälp av utrustning för dataöverföring (kommunikationskontroll),
- g) se till att det finns möjlighet att i efterhand kontrollera och fastställa vilka personuppgifter som förts in i ett automatiskt databehandlingssystem, samt när och av vem uppgifterna infördes (indatakontroll),
- h) förhindra obehörig läsning, kopiering, ändring eller radering av personuppgifter i samband med överföring av sådana uppgifter eller under transport av databärare (transportkontroll),
- i) se till att de system som används kan återställas vid störningar (återställande),
- j) se till att system fungerar, att funktionsfel rapporteras (driftsäkerhet) och att de lagrade uppgifterna inte kan förvanskas genom funktionsfel i systemet (dataintegritet).

3. Medlemsstaterna ska sörja för att endast sådana personer får utses till registerförare som kan ge garantier för att vidta de nödvändiga tekniska och organisatoriska åtgärderna enligt punkt 1 och beaktar anvisningarna i artikel 21. Den behöriga myndigheten ska övervaka registerföraren i dessa avseenden.

4. Personuppgifter får endast behandlas av en registerförare på grundval av en rättsakt eller ett skriftligt avtal.

Artikel 23

Föregående samråd

Medlemsstaterna ska sörja för att de behöriga nationella tillsynsmyndigheterna rådfrågas före behandling av personuppgifter när nya behandlingssystem inrättas om

- a) särskilda uppgiftskategorier enligt artikel 6 behandlas, eller om
- b) behandlingens typ, särskilt användning av ny teknik, nya mekanismer eller förfaranden, i övrigt innebär särskilda risker för registrerades grundläggande fri- och rättigheter och framför allt deras rätt till privatliv.

Artikel 24

Påföljder

Medlemsstaterna ska anta lämpliga bestämmelser för att säkerställa att detta rambeslut genomförs fullt ut och framför allt föreskriva effektiva, proportionella och avskräckande påföljder för överträdelse av bestämmelser som antagits i enlighet med detta rambeslut.

Artikel 25

Nationella tillsynsmyndigheter

1. Varje medlemsstat ska se till att det utses en eller flera myndigheter med uppgift att inom dess territorium vägleda och övervaka tillämpningen av de bestämmelser som medlemsstaterna antagit i enlighet med detta rambeslut. Dessa myndigheter ska vara fullt oberoende när de fullgör sina åligganden.

2. Varje tillsynsmyndighet ska framför allt ha

- a) utredande befogenheter, som befogenhet att få tillgång till uppgifter som blir föremål för behandling och befogenhet att samla in all information som är nödvändig för att utföra tillsynen,
- b) faktisk befogenhet att ingripa, som till exempel att kunna avge yttranden innan en behandling äger rum, att se till att sådana yttranden i lämplig omfattning offentliggörs, att kunna besluta om blockering, radering eller förstöring av

uppgifter, att kunna besluta om tillfälligt eller definitivt förbud mot behandling, att kunna ge den registeransvarige en varning eller tillrättavisning eller att kunna hänskjuta frågor till nationella parlament eller andra politiska institutioner,

- c) befogenhet att inleda rättsliga förfaranden när de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta rambeslut har överträtts eller att uppmärksamma de rättsliga myndigheterna på dessa överträdelser. Beslut av tillsynsmyndigheten, som ger upphov till klagomål bör kunna överklagas till domstol.

3. Var och en ska kunna vända sig till tillsynsmyndigheten med en begäran om skydd för sina fri- och rättigheter med avseende på behandling av personuppgifter. Den berörda personen ska informeras om vilka följder hans begäran har fått.

4. Medlemsstaterna ska föreskriva att tillsynsmyndighetens ledamöter och personal ska vara bundna av de för respektive behörig myndighet gällande dataskyddsbestämmelserna och ha tystnadsplikt med avseende på konfidentiell information som de har tillgång till även sedan deras uppdrag eller anställning upphört.

Artikel 26

Förhållande till avtal med tredjestater

Detta rambeslut ska inte påverka medlemsstaternas eller unionens skyldigheter och åtaganden enligt de bilaterala och/eller multilaterala avtal med tredjestater som förelåg när detta rambeslut antogs.

När dessa avtal tillämpas ska överföringen till en tredjestat av personuppgifter som erhållits från en annan medlemsstat genomföras med respekt för artikel 13.1 c eller 13.2, i tillämpliga fall.

Artikel 27

Utvärdering

1. Medlemsstaterna ska senast den 27 november 2013 rapportera till kommissionen om de nationella åtgärder som de har vidtagit för att säkerställa fullständig efterlevnad av detta rambeslut, framför allt när det gäller de bestämmelser som redan ska följas när uppgifter samlas in. Kommissionen ska särskilt undersöka konsekvenserna av dessa bestämmelser för tillämpningsområdet för detta rambeslut i enlighet med i artikel 1.2.

2. Kommissionen ska inom ett år lämna rapport till Europaparlamentet och rådet om resultatet av den utvärdering som avses i punkt 1 och tillsammans med rapporten lämna lämpliga förslag till ändringar av detta rambeslut.

*Artikel 28***Förhållande till tidigare antagna unionsakter**

Om rättsakter som antagits enligt avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen före den dag då detta rambeslut träder i kraft och som reglerar utbytet av personuppgifter mellan medlemsstaterna eller tillgång för medlemsstaternas utsedda myndigheter till informationssystem som inrättats enligt fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen innehåller särskilda villkor för den mottagande medlemsstatens användning av sådana uppgifter, ska dessa villkor ha företräde framför bestämmelserna i rambeslutet när det gäller användning av uppgifter som tagits emot eller gjorts tillgängliga av en annan medlemsstat.

*Artikel 29***Genomförande**

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut före den 27 november 2010.

2. Senast vid denna tidpunkt ska medlemsstaterna till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning samt upplysningar om de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25. På grundval av denna information och en skriftlig rapport som kommissionen utarbetar med hjälp av denna information ska rådet före den 27 november 2011 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

*Artikel 30***Ikraftträdande**

Detta rambeslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 27 november 2008.

På rådets vägnar

M. ALLIOT-MARIE

Ordförande

III

(Rättsakter som antagits i enlighet med fördraget om Europeiska unionen)

RÄTTSAKTER SOM ANTAGITS I ENLIGHET MED AVDELNING VI I
FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

RÅDETS BESLUT

av den 6 april 2009

om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol)

(2009/371/RIF)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska unionen, särskilt artiklarna 30.1 b, 30.2 och 34.2 c,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Inrättandet av en europeisk polisbyrå (Europol) beslutades inom ramen för fördraget om Europeiska unionen av den 7 februari 1992 och reglerades i en konvention om inrättandet av en europeisk polisbyrå (nedan kallad *Euro-polkonventionen*) som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen ⁽²⁾.
- (2) Europolkonventionen har varit föremål för ett antal ändringar fastlagda i tre protokoll som trätt i kraft efter en långdragen ratifikationsprocess. När konventionen ersätts med ett beslut kommer det därför att bli lättare att vid behov införa ytterligare ändringar.
- (3) En förenkling och förbättring av Europols rättsliga ram kan delvis uppnås genom att Europol inrättas som en EU-enhet, finansierad genom Europeiska unionens allmänna budget, eftersom de generella reglerna och förfarandena då kommer att vara tillämpliga.
- (4) De rättsliga instrument om inrättande av liknande EU-enheter som antagits på senare tid på områden som omfattas av avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen (rådets beslut 2002/187/RIF av den 28 februari 2002 om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet ⁽³⁾ och rådets beslut 2005/681/RIF av den 20 september 2005 om inrättande av Europeiska

polisakademin (Cepol) ⁽⁴⁾ har haft formen av radsbeslut, eftersom sådana beslut lättare kan anpassas efter ändrade förutsättningar och nya politiska prioriteringar.

- (5) Ett inrättande av Europol som en EU-enhet, finansierad genom Europeiska unionens allmänna budget, kommer att stärka Europaparlamentets roll i kontrollen av Europol, genom att Europaparlamentet deltar i antagandet av budgeten, inbegripet tjänsteförteckningen och förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet.
- (6) Att låta Europol omfattas av de generella regler och förfaranden som gäller för liknande EU-enheter kommer att medföra en administrativ förenkling, med följden att Europol kan ägna mer av sina resurser åt sina huvuduppgifter.
- (7) En ytterligare förenkling och förbättring av Europols funktion kan uppnås genom åtgärder som syftar till att öka Europols möjligheter att bistå och stödja medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter utan att ge Europols personal verkställande befogenheter.
- (8) En sådan förbättring är att säkerställa att Europol kan bistå medlemsstaternas behöriga myndigheter när det gäller att bekämpa särskilda former av allvarlig brottslighet, utan den nuvarande begränsningen att det måste föreligga faktiska omständigheter som visar på förekomsten av en brottslig organisation eller struktur.
- (9) Inrättandet av gemensamma utredningsgrupper bör främjas och det är viktigt att personal från Europol kan delta i dessa. För att se till att detta deltagande blir möjligt i alla medlemsstater bör det garanteras att personal från Europol inte åtnjuter immunitet när de deltar i en stödjande funktion i gemensamma utredningsgrupper. Detta kommer att bli möjligt efter antagandet av en förordning i detta syfte på grundval av artikel 16 i Protokoll om Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier.
- (10) För att undvika onödiga förfaranden bör Europols nationella enheter ha direkt tillgång till alla uppgifter i Europols informationssystem.

⁽¹⁾ Yttrande av den 17 januari 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ EGT C 316, 27.11.1995, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 63, 6.3.2002, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT L 256, 1.10.2005, s. 63.

Artikel 39

Personal

1. Tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade *tjänsteföreskrifterna* respektive *anställningsvillkoren*) i rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68 ⁽¹⁾, samt de bestämmelser som antagits gemensamt av Europeiska gemenskapernas institutioner för tillämpningen av tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren, ska gälla för direktören, de biträdande direktörerna och den personal vid Europol som anställs efter den dag då detta beslut börjar tillämpas.

2. Vid tillämpningen av tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren ska Europol anses vara en byrå i den mening som avses i artikel 1a.2 i tjänsteföreskrifterna.

3. Europol ska gentemot personalen och direktören ha de befogenheter som tillsättningsmyndigheten ges enligt tjänsteföreskrifterna och som den myndighet som ingår anställningsavtal ges enligt anställningsvillkoren för övriga anställda i enlighet med artikel 37.13 och artikel 38.4 c i detta beslut.

4. Europols personal ska bestå av tillfälligt anställda och/eller kontraktanställda. Styrelsen ska årligen ge sitt samtycke om direktören har för avsikt att bevilja avtal som ska gälla tills vidare. Styrelsen ska besluta om vilka tjänster i tjänsteförteckningen som är avsedda för tillfälligt anställda och som endast får tillsättas med personal rekryterad från medlemsstaternas behöriga myndigheter. Personal som rekryteras till sådana tjänster ska vara tillfälligt anställda enligt artikel 2 a i anställningsvillkoren, och får endast beviljas anställningsavtal för en bestämd tid som får förlängas en gång för en bestämd tid.

5. Medlemsstaterna får utstationera nationella experter till Europol. I detta fall ska styrelsen anta de genomförandebestämmelser som är nödvändiga.

6. Europol ska tillämpa principerna i förordning (EG) nr 45/2001 på behandlingen av personuppgifter om Europols personal.

KAPITEL VII

SEKRETESS

Artikel 40

Sekretess

1. Europol och medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa skyddet av uppgifter som omfattas av sekre-

tess och som samlats in av eller utbytt med Europol med tillämpning av detta beslut. För detta ändamål ska rådet med kvalificerad majoritet efter att ha hört Europaparlamentet anta av styrelsen utarbetade lämpliga regler för sekretesskydd. Dessa regler ska innehålla bestämmelser om i vilka situationer Europol kan utbyta sekretessbelagd information med tredje parter.

2. När Europol avser att anförtro personer verksamheter som är känsliga ur säkerhetssynpunkt, ska medlemsstaterna åta sig att på begäran av direktören utföra säkerhetskontroller av sina egna berörda medborgare, i enlighet med sina nationella bestämmelser, och att bistå varandra vid utförandet av denna uppgift. Den myndighet som med stöd av nationella bestämmelser är behörig, ska endast informera Europol om resultaten av säkerhetskontrollen. Resultaten ska vara bindande för Europol.

3. Varje medlemsstat och Europol får endast utse personer som är särskilt kvalificerade och underkastade säkerhetskontroll att behandla uppgifter vid Europol. Styrelsen ska anta regler för säkerhetskontroll av Europols personal. Direktören ska regelbundet informera styrelsen om hur säkerhetskontrollen av Europols personal fortskrider.

Artikel 41

Diskretions- och tystnadsplikt

1. Ledamöterna i styrelsen, direktören, de biträdande direktörerna, Europols anställda och sambandsmännen ska avhålla sig från varje handling och varje uttalande som skulle kunna skada Europols anseende eller dess verksamhet.

2. Ledamöterna i styrelsen, direktören, de biträdande direktörerna, Europols anställda och sambandsmännen samt varje annan person, som uttryckligen har ålagts diskretions- och tystnadsplikt, får inte till någon obehörig person eller till allmänheten sprida sakförhållanden eller upplysningar som kommer till deras kännedom i deras tjänsteutövning eller vid utövandet av deras verksamhet. Detta gäller inte för sakförhållanden eller upplysningar som är för obetydliga för att omfattas av sekretesskrav. Diskretions- och tystnadsplikten ska kvarstå även efter att de har avslutat sin tjänst, sitt anställningsavtal eller sin verksamhet. Den särskilda skyldighet som avses i första meningen ska meddelas särskilt av Europol, varvid de rättsliga följderna av en överträdelse ska påpekas. Meddelandet ska vara skriftligt.

3. Ledamöterna i styrelsen, direktören, de biträdande direktörerna, Europols anställda och sambandsmännen samt andra personer som är underkastade den skyldighet som anges i punkt 2 får inte utan hänvändelse till direktören eller, om det rör sig om direktören, till styrelsen, avlägga vittnesmål i eller utom domstol eller uttala sig om de uppgifter som har kommit till deras kännedom i deras tjänsteutövning eller vid utövandet av deras verksamhet.

⁽¹⁾ EGT L 56, 4.3.1968, s. 1.

Styrelsen, eller i förekommande fall direktören, ska kontakta domstol eller annan behörig myndighet för att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas enligt den nationella lagstiftning som är tillämplig på den berörda myndigheten.

Sådana åtgärder kan vidtas antingen för att närmare regler för vittnesmål ska fastställas för att säkerställa att sekretess bibehålls för uppgifterna eller, om den nationella lagstiftningen så tillåter, för att vägra utlämnande av uppgifter i den mån det krävs för att skydda Europols eller en medlemsstats intressen.

Om det enligt en medlemsstats lagstiftning finns en rätt att vägra vittna, ska personer som avses i punkt 2 som kallats att vittna vara skyldiga att skaffa tillstånd att vittna. Tillståndet ska beviljas av direktören eller, om det är denne som är kallad att vittna, av styrelsen. Om en sambandsman kallas att vittna med anledning av uppgifter denne mottagit från Europol, får tillståndet inte ges förrän den medlemsstat som sänt den berörde sambandsmannen har givit sitt samtycke till detta. Skyldigheten att ansöka om tillstånd att vittna ska kvarstå även efter att de har avslutat sin tjänst, sitt anställningsavtal eller sin verksamhet.

När det finns en möjlighet att vittnesmålet kan komma att omfatta information och underrättelser som en medlemsstat har överfört till Europol eller som tydligt rör en medlemsstat, ska denna medlemsstats synpunkter inhämtas innan tillståndet beviljas.

Tillstånd att vittna får vägras endast i den mån det är nödvändigt för att skydda överordnade skyddsvärda intressen för Europol eller den eller de berörda medlemsstaterna.

4. Varje medlemsstat ska behandla alla överträdelse av den diskretions- eller tystnadsplikt som avses i punkterna 2 eller 3 som överträdelse av skyldigheter i deras egen lagstiftning om tystnadsplikt eller skydd av sekretessbelagt material.

De ska säkerställa att dessa regler och bestämmelser är tillämpliga även på deras egna tjänstemän som i samband med sin tjänsteutövning har kontakt med Europol.

KAPITEL VIII

BUDGETBESTÄMMELSER

Artikel 42

Budget

1. Europols intäkter ska, utan att det påverkar andra typer av inkomster, bestå av ett bidrag från gemenskapen som anslås i

Europeiska unionens allmänna budget (kommissionens avsnitt) från och med den dag då detta beslut börjar tillämpas. Finansieringen av Europol ska godkännas av Europaparlamentet och rådet (nedan kallad *budgetmyndigheten*) i enlighet med det interinstitutionella avtalet av den 17 maj 2006 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning ⁽¹⁾.

2. Europols utgifter ska omfatta kostnader för personal, administration, infrastruktur och drift.

3. Direktören ska göra en preliminär beräkning av Europols intäkter och utgifter för påföljande budgetår, inklusive en preliminär tjänsteförteckning, och överlämna denna till styrelsen. Den preliminära tjänsteförteckningen ska omfatta fasta eller tillfälliga tjänster samt uppgift om utstationerade nationella experter och ska ange antal, lönegrad och anställningskategori för den personal som är anställd vid Europol under det aktuella budgetåret.

4. Inkomster och utgifter ska balansera varandra.

5. Styrelsen ska anta utkastet till beräkning av intäkter och utgifter, inklusive utkastet till tjänsteförteckning och det preliminära arbetsprogrammet, och överlämna detta underlag till kommissionen senast den 31 mars varje år. Om kommissionen har invändningar mot den preliminära beräkningen, ska den underrätta styrelsen om detta inom 30 dagar efter mottagandet av den preliminära beräkningen.

6. Kommissionen ska vidarebefordra beräkningen till budgetmyndigheten, tillsammans med det preliminära förslaget till Europeiska gemenskapernas allmänna budget.

7. På grundval av denna beräkning ska kommissionen i det preliminära förslaget till Europeiska gemenskapernas allmänna budget, som den ska förelägga budgetmyndigheten i enlighet med artikel 272 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, ta upp de medel som den bedömer vara nödvändiga med avseende på tjänsteförteckningen samt det bidragsbelopp som ska belasta den budgeten.

8. Budgetmyndigheten ska, när den antar Europeiska gemenskapernas allmänna budget, bevilja de anslag som utgör bidraget till Europol och Europols tjänsteförteckning.

9. Styrelsen ska anta Europols budget och tjänsteförteckningen. De ska vara slutligt antagna efter det slutliga antagandet av Europeiska gemenskapernas allmänna budget. I förekommande fall ska de anpassas i enlighet därmed genom antagandet av en reviderad budget.

10. Alla eventuella ändringar av budgeten, inklusive tjänsteförteckningen, ska göras i enlighet med förfarandet i punkterna 5–9.

⁽¹⁾ EUT C 139, 14.6.2006, s. 1.

Statens offentliga utredningar 2011

Kronologisk förteckning

1. Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. U.
2. Välfärdsstaten i arbete. Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete. Fi.
3. Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. S.
4. Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. N.
5. Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. A.
6. Missbruket, Kunskapen, Vården. Missbruksutredningens forskningsbilaga. S.
7. Transporter av frihetsberövade. Ju.
8. Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning. U.
9. Barnen som samhället svek. Åtgärder med anledning av övergrepp och allvarliga försummelser i samhällsvården. S.
10. Antidopning Sverige. En ny väg för arbetet mot dopning. Ku.
11. Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande. Fi.
12. Medfinansiering av transportinfrastruktur – utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. N.
13. Uppföljning av signalspaningslagen. Fö.
14. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011 – geologin, barriärerna, alternativen. M.
15. Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. S.
16. Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? Ju.
17. Förvar. Ju.
18. Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. M.
19. Tid för snabb flexibel inläring. U.
20. Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straffrättsligt samarbete. Dataskyddsrambeslutet, Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter. Ju.

Statens offentliga utredningar 2011

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Transporter av frihetsberövade. [7]
Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? [16]
Förvar. [17]
Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straff-
rättsligt samarbete.
Dataskyddsrambeslutet, Europolanställas
befattning med hemliga uppgifter. [20]

Försvarsdepartementet

Uppföljning av signalspaningslagen. [13]

Socialdepartementet

Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. [3]
Missbruket, Kunskapen, Vården.
Missbruksutredningens forskningsbilaga.
[6]
Barnen som samhället svek.
Åtgärder med anledning av övergrepp och
allvarliga försummelse i samhällsvården.
[9]
Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. [15]

Finansdepartementet

Välfärdsstaten i arbete.
Inkomsttrygghet och omfördelning med
incitament till arbete. [2]
Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande.
[11]

Utbildningsdepartementet

Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. [1]
Den framtida gymnasiesärskolan
– en likvärdig utbildning för ungdomar
med utvecklingsstörning. [8]
Tid för snabb flexibel inläring. [19]

Miljödepartementet

Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011
– geologin, barriärerna, alternativen. [14]
Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. [18]

Näringsdepartementet

Genomförande av EU:s regelverk om inre
vattenvägar i svensk rätt. [4]
Medfinansiering av transportinfrastruktur
– utvärdering av förhandlingsarbetet
jämfört överväganden om brukaravgifter
och lånevillkor. [12]

Kulturdepartementet

Antidopning Sverige.
En ny väg för arbetet mot dopning. [10]

Arbetsmarknadsdepartementet

Bemanningsdirektivets genomförande i
Sverige. [5]